

วารสารวิชาการ

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มีนาคม 2554

การสอนแนวสาระบันเทิงในระดับอุดมศึกษา

ปฐมวัยศึกษา : จุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษา
เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนใต้

เพื่อเด็กก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือ

ก้าวอย่าง ทางเดิน

โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู

ดิสเลคเซีย (Dyslexia) แก้ได้ด้วยมือครู

ยุทธศาสตร์ที่น่าจะนำมาสู่.....

การจัดการมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ

พินแลนดิโมเดล (ตอนที่1)

ฟังก์ชันกำลังสอง...ที่สอนด้วย

The Geometer's Sketchpad (GSP)

รู้ทันอาเซียน

บทบรรณาธิการ

“ปี 2558 เราจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” เป็นประโยคที่ใครหลาย ๆ คนคงจะได้ยินจนชินหู ผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นวารสารวิชาการฉบับนี้จึงขอนำเสนอถึงความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของประชาคมอาเซียน เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้เท่าทันและเตรียมพร้อมก่อนที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียนอีก 4 ปีข้างหน้า

ก่อนอื่นกองบรรณาธิการต้องขออภัยท่านผู้อ่านมา ณ ที่นี้ ที่อยู่ ๆ วารสารวิชาการก็ขาดหายไปและขอแจ้งให้ท่านผู้อ่านทราบว่าเราได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของวารสารใหม่ ให้มีขนาดเล็ก กระทัดรัด สะดวกในการพกพา แต่ยังคงใช้ชื่อ “วารสารวิชาการ” เหมือนเดิม เพื่อไม่ทำให้ผู้อ่านสับสน อีกทั้งยังมีการปรับรูปแบบการนำเสนอ เพื่อสนองความต้องการของผู้อ่านที่เสนอแนะว่าวารสารควรจัดพิมพ์ 4 สีทั้งเล่ม ซึ่งจะทำให้วารสารน่าอ่านและดึงดูดความสนใจมากยิ่งขึ้น และคิดว่าวารสารวิชาการรูปแบบใหม่นี้จะเป็นที่ถูกใจของทุกคน แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีค่ะ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การสอนแนวสาระบันเทิงในระดับอุดมศึกษา	2
ฟังก์ชันกำลังสอง...ที่สอนด้วย The Geometer's Sketchpad (GSP)	13
ปฐมวัยศึกษา : จุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนใต้	23
ฟินแลนด์โมเดล (ตอนที่1)	29
ดิสเลเชีย (Dyslexia) แก้ได้ด้วยมือครู	39
เพื่อเด็กก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือ	49
รู้ทันอาเซียน	59
ก้าวอย่าง ทางเดิน.....	73
โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู	
ยุทธศาสตร์ที่น่าจะนำมาสู่..... การจัดการมัธยมศึกษาที่ดีมีคุณภาพ	83

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ถึงขีดสูงสุดเท่าที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ การใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งความรู้และความบันเทิงควบคู่ (Edutainment) ให้กับผู้เรียน สามารถช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย และยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าบรรยากาศที่เคร่งเครียด คำว่า “Edutainment” มาจากคำว่า “Education” กับ “Entertainment” ซึ่งหมายถึงการศึกษาและความบันเทิง

เมื่อนำมารวมกันก็จะสื่อความหมายถึงการศึกษา
ที่เน้นให้ความรู้ ผ่านหลายๆ ในบรรยากาศที่สร้างความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน เป็นการรวมกิจกรรมด้านบันเทิงเข้ากับการศึกษา
ได้มีผู้นิยามศัพท์ที่นำมาใช้กับรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะนี้
ไว้หลายคำ เช่น การศึกษาแนวสาระบันเทิง การศึกษาเชิงหรรษา
หรือเพลิน (Play + Learn) (<http://www.tkc.go.th>)
เป็นต้น

ทั้งนี้การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย
ตัวอย่างของการนำรูปแบบ Edutainment มาประยุกต์ใช้ที่น่าสนใจแห่งหนึ่ง
คือศูนย์การศึกษาเชิงหรรษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สนองตอบรูปแบบ Edutainment ได้เป็นอย่างดี
และเป็นระบบที่ค่อนข้างครบวงจรแห่งหนึ่ง โดยอาศัยแนวคิดแบบบูรณาการ
โดยเปรียบกับแหวน 4 วง ดังนี้

แหวนวงที่ 1 P – ring (Personality) เป็นการสร้างรากฐาน
ของการรู้จักตนเอง พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และบุคลิกภาพ

แหวนวงที่ 2 I – ring (ICT) เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกล
ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและใช้ ICT เป็นสื่อ นำความรู้ด้วยตัวเอง

แหวนวงที่ 3 E - ring (English) เป็นการพัฒนาสู่สากล
 แหวนวงที่ 4 R - ring (Research) สามารถสืบเสาะ แสวงหา
 คำตอบที่สงสัยได้อย่างเป็นระบบและเชื่อถือได้ โดยมีกิจกรรมดูภาพยนตร์
 ฟังศัพท์จากภาพยนตร์ ฯลฯ ([http://www.edu.ku.ac.th/edutainment/
 intro.htm](http://www.edu.ku.ac.th/edutainment/intro.htm)) ผู้เขียนเชื่อว่าจากแนวคิดดังกล่าว ประกอบกับความพร้อม
 ในหลายๆ ด้าน สามารถทำให้การจัดตั้งศูนย์แห่งนี้เกิดขึ้นได้

สถาบันการศึกษาแห่งอื่นๆ ที่อาจจะมีความพร้อมค่อนข้างน้อย ก็สามารถ
 ประยุกต์แนวคิดเพื่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Edutainment ในห้องเรียน
 ได้เช่นเดียวกัน ผู้เขียนในฐานะผู้สอนนิสิตระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย
 ได้พยายามประยุกต์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เข้าไปในแนวทางสาระบันเทิง
 เจริญร่าเริงในแต่ละวิชาของสาขา โดยแทรกสื่อประเภทภาพยนตร์ในรูปแบบวีซีดี/ดีวีดี
 ในรายวิชาที่รับผิดชอบ เนื่องจากสื่อดังกล่าวสามารถหาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดทั่วไป
 แต่ข้อสำคัญคือผู้สอนจำเป็นต้องคัดสรรและพิจารณาเรื่องราวก่อนจะตัดสินใจเลือกซื้อ
 โดยสามารถอ่านได้จากชื่อเรื่อง ปกหน้า และปกหลัง ซึ่งมักจะมีเรื่องย่อให้เรา
 ได้พิจารณาเป็นเบื้องต้น และหากผู้สอนได้เตรียมการสอนโดยดูหนังเรื่องนั้นก่อน
 ที่จะนำมาเปิดให้ผู้เรียนดู ก็จะเป็นการคัดกรองคุณภาพของสื่อไปในตัว ในขั้นนี้
 ผู้สอนจะต้องคัดสรรและพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาในภาพรวมว่ามีความ
 สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือไม่

ภาพยนตร์ในรูปแบบวีซีดี/ดีวีดี เป็นสื่อการสอนที่ช่วย
เพิ่มบรรยากาศที่ดีของการเรียนการสอน แม้ว่าเรื่องอาจลือไปใน
อารมณ์แค่บ้าง แต่ก็ยังคงให้อรรถรสในการเรียนรู้ เพราะการ
ดูหนังเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ชื่นชอบ

ดังนั้นการใช้สิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจย่อมสามารถทำให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เรียกได้ว่าผู้สอนแทบไม่ต้องเหนื่อย
ในการใช้เทคนิควิธีการอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนเลย
นอกจากนี้ภายหลังจากการดูหนังหากผู้สอนและผู้เรียนได้มีการสรุป
วิเคราะห์ และอภิปรายเนื้อหาสาระในภาพยนตร์ หรือบทบาท
ของตัวละคร จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ดูไปสู่การ
เรียนรู้ในรายวิชาได้ดียิ่งขึ้น (สุณิสา เฮงสวัสดิ์, 2546 : 74)

ตัวอย่างของหนังคัดสรรที่ผู้เขียนได้นำไปใช้ในการเรียน
การสอนรายวิชาต่างๆ ให้กับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
มีดังนี้

“Daddy Day Care”

“Daddy Day Care” เป็นเรื่องราวของคุณพ่อสองคนที่มีลูกวัย 4-5 ปี คุณพ่อทั้งสองมีความคิดจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันขึ้นมาเพื่อจะทำให้ดีในรูปแบบที่คาดไม่ถึง สาเหตุที่ทำให้ต้องคิดทำสถานรับเลี้ยงเด็ก คือ ไม่มีสถานที่ไหนที่เหมาะสมกับการวางใจฝากลูกไว้ได้เลย เพราะแต่ละแห่งก็มีข้อเสียที่ไม่อาจรับได้ ด้วยเหตุนี้คุณพ่อทั้งสองจึงตกลงใจที่จะเปิดสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นและดำเนินการเองทุกอย่าง

ตัวอย่างจากเรื่อง : ในสถานรับเลี้ยงเด็ก Daddy Day Care คุณพ่อทั้งสองและพี่เลี้ยงที่ได้รับการจ้างมาช่วยดูแลเด็กๆ ต่างช่วยกันจัดกิจกรรมให้เด็กๆ เช่น พาเด็กๆ ร้องเพลง เล่นทานให้เด็กๆ ฟังโดยใช้หุ่นประกอบการเล่า กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการให้เด็กได้เล่นและเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก การจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่ Daddy Day Care ช่วยตอบสนองต่อความต้องการและลักษณะธรรมชาติของเด็กเล็กได้เหมาะสมกว่า Chapman Academy ซึ่งเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กอีกแห่งหนึ่ง ที่เน้นเรื่องวิชาการและเร่งให้เด็กเรียนเขียนอ่าน ในห้องที่มีแต่โต๊ะและเก้าอี้ ครูที่สอนก็ดูแลเคร่งครัดทำให้บรรยากาศในห้องเรียนน่าเบื่อ เด็กๆ เองก็รู้สึกเบื่อหน่าย การปฏิบัติเช่นนี้ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจตามวัยของเด็กแม้แต่น้อย

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : การจัดการศึกษาปฐมวัย

สาระที่ได้ : รูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัย คุณสมบัติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ธรรมชาติ ความต้องการ และลักษณะของเด็กปฐมวัย พัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย

“Baby’s Day Out”

“Baby’s Day Out” เป็นเรื่องราวของกลุ่มโจรลักพาตัวเด็กนอกรอบคร่ำมหาเศรษฐีเพื่อเรียกค่าไถ่ ในระหว่างนั้นกลุ่มโจรต้องทำหน้าที่ดูแลเด็กให้ปลอดภัยไปด้วยพร้อมๆ กับต้องหาวิธีที่จะสื่อสารกับเด็กน้อยที่อยู่ในวัยแตกต่างกันมาก แต่แล้วเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น เมื่อหนูน้อยคลานไปเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับในนิทานเล่มโปรดที่พี่เลี้ยงเคยเล่าให้ฟังอยู่เป็นประจำ ทำให้กลุ่มโจรต้องคอยติดตามหาเพื่อนำตัวกลับมา แต่การนำตัวหนูน้อยกลับมานั้นไม่ใช่เรื่องง่ายอย่างที่พวกกลุ่มโจรเรียกค่าไถ่คิด

ตัวอย่างจากเรื่อง : พี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ดูแลหนูน้อย ‘เบบี้บิงค์’ มักเล่านิทานเล่มโปรดเรื่อง ‘Baby’s Day Out’ ให้ฟังเป็นประจำ โดยเวลาเล่าก็จะให้หนูน้อยนั่งตักและเปิดนิทานไปที่ละหน้า เมื่อหนูน้อยได้เปิดนิทานเองก็เปิดไปที่ละหน้าเช่นเดียวกันกับที่พี่เลี้ยงปฏิบัติ หนูน้อยสามารถส่งเสียงได้เป็นคำๆ แต่ยังไม่สื่อความหมายที่ชัดเจนนัก เช่น “บู บู” หรือเวลาที่ฟังผู้ใหญ่พูด ก็จะจ้องหน้า และเข้าใจสีหน้าของผู้พูดได้เป็นอย่างดี

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : ทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย

สาระที่ได้ : ถ่ายทอดเรื่องราวของการเข้าใจและการใช้ภาษาของเด็กวัย 10 เดือน และวิธีการสื่อสารของผู้ใหญ่ที่ปฏิบัติต่อเด็ก การเล่านิทานให้เด็กฟัง การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็ก หนังสือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

“Ratatouille”

“Ratatouille” เป็นเรื่องราวของหนูตัวหนึ่งที่ชอบทำอาหาร และเป็นหนูที่มีพรสวรรค์ในการทำอาหารที่เยี่ยมยอด แม้แต่ลูกค้าในร้านอาหารชื่อดังในเมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส ก็ยังติดใจในรสชาติ เจ้าหนูตัวนี้เป็นเพื่อนคู่หูกับลูกชายของเจ้าของภัตตาคารชื่อดังแห่งหนึ่ง มันคอยช่วยสอนวิธีทำอาหาร โดยคิดค้นวิธีการที่จะสื่อสารระหว่างกันด้วยการดั่งผม ความแตกต่างทางเผ่าพันธุ์เป็นอุปสรรคไม่น้อยสำหรับคู่หูคู่นี้

ตัวอย่างจากเรื่อง : พ่อครัวและแม่ครัวของร้านอาหารกูโตต่างจะมักหมั่นในการปรุงอาหารให้กับลูกค้า โดยทั้งพ่อครัวและแม่ครัวต่างแต่งกายด้วยชุดสีขาวมีผ้ากันเปื้อนและสวมหมวก พวกเขาจะเน้นเรื่องความสะอาด รสชาติดี และการตกแต่งอาหารที่ทำให้ดูน่ารับประทาน แม้แต่ ‘เรมี’ เจ้าหนูพ่อครัวตัวจิ๋วก็ยังเน้นเรื่องความสะอาดในการปรุงอาหาร และสามารถทำอาหารได้ถูกปากลูกค้าที่มารับประทานเป็นอย่างยิ่ง สถานที่ปรุงอาหารจัดเป็นสัดส่วนแบ่งออกเป็นแผนก เช่น แผนกทำซूप เป็นต้น ส่วนห้องเก็บวัตถุดิบเพื่อใช้ในการปรุงอาหารก็แยกออกเป็นสัดส่วนและจัดเป็นหมวดหมู่ เวลาหยิบใช้ก็ทำได้ง่ายและสะดวก

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

สาระที่ได้ : อาหารและสารอาหารประเภทต่างๆ สถานที่ประกอบอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การจัดห้องครัว การประกอบอาหาร และการจัดอาหารให้น่ารับประทาน การมีทัศนคติที่ดีในการประกอบอาหาร

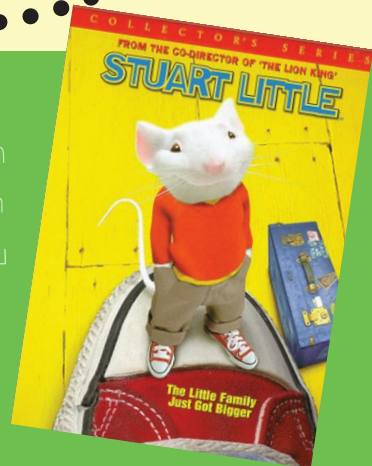
“Stuart Little 1”

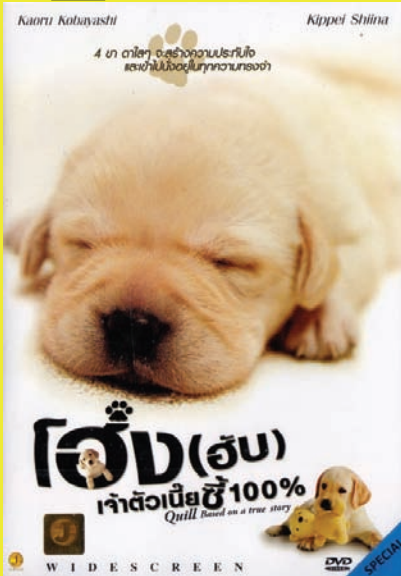
“Stuart Little 1” เป็นเรื่องราวของเด็กชายตัวเล็กๆ คนหนึ่งชื่อจอร์จ ซึ่งมีความผูกพันกับเจ้าหนูที่ชื่อสจ๊วตในฐานะพี่น้องต่างสายพันธุ์ แม้จะไม่ชอบหน้าเจ้าหนูในตอนแรก แต่การได้อยู่ร่วมกันในครอบครัว รวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน ทำให้ความรู้สึกของจอร์จเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นกับสจ๊วต ความเป็นครอบครัว รวมถึงการปฏิบัติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อกัน สัมพันธภาพอันอบอุ่นช่วยให้ทุกคนเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้าหากัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ตัวอย่างจากเรื่อง : จอร์จเป็นลูกคนเดียวของบ้าน แต่แล้วก็มีหนูสจ๊วตมาเป็นสมาชิกใหม่ในบ้าน ทำให้จอร์จต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเอง จากเดิมที่เคยเล่นของเล่นเพียงคนเดียว ก็เริ่มแบ่งปันให้สจ๊วตเล่นด้วย โดยเฉพาะตอนที่สจ๊วตแสดงบทบาทสมมติเพื่อรอให้รถไฟของเล่นแล่นมาตามราง ช่วยสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับจอร์จเป็นอย่างมาก สัมพันธภาพที่เคยแยบ่ระหว่างจอร์จกับสจ๊วต กลับดีขึ้นมาอย่างประหลาด

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : ทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

สาระที่ได้ : การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัย เช่น การแต่งตัวเอง การแปรงฟัน การเปลี่ยนเสื้อผ้า เป็นต้น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับผู้อื่น การรู้จักแพ้-ชนะ การเคารพกฎกติกาของสังคม

“โฉง (ฮับ) เจ้าตัวเนี้ยซี 100%”

“โฉง (ฮับ) เจ้าตัวเนี้ยซี 100%” เป็นเรื่องราวของการฝึกสุนัขเพื่อนำทางคนตาบอด โดยมีหลักสูตรการฝึกสุนัข ผู้ฝึก สถานที่ในการฝึก และขั้นตอนในการคัดเลือก โดยพิจารณาคุณสมบัติของสุนัขที่สามารถเข้าฝึกในหลักสูตรได้ รวมถึงกระบวนการฝึกสุนัขให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และการประเมินผลหลักสูตร

ตัวอย่างจากเรื่อง : Quill เป็นลูกสุนัขที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรสุนัขนำทางคนตาบอด ในการคัดเลือกสุนัขเพื่อเข้าฝึกตามหลักสูตรนั้น ต้องกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ และในกระบวนการฝึกนั้น Quill ต้องเรียนรู้ที่จะหยุดเมื่อถึงขอบถนน รู้จักมุม รู้จักหลบสิ่งกีดขวาง และต้องเรียนรู้ที่จะฟังคำสั่งทั้งนี้หลักสูตรการฝึกสุนัขนำทางได้กำหนดเกี่ยวกับความสามารถของสุนัขที่ผ่านการฝึกอบรมไว้ โดยมีการประเมินผลหลักสูตรด้วย ซึ่ง “วาตานาเบ้” ชายตาบอดผู้ที่จะต้องนำ Quill ไปใช้งานและ Quill ต้องผ่านการทดสอบ จึงจะสามารถนำออกไปใช้งานในสถานการณ์จริงได้

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

สาระที่ได้ : ความหมายของหลักสูตร องค์กรประกอบของหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

“ดอกไม้แดงแต่เด็กดี”

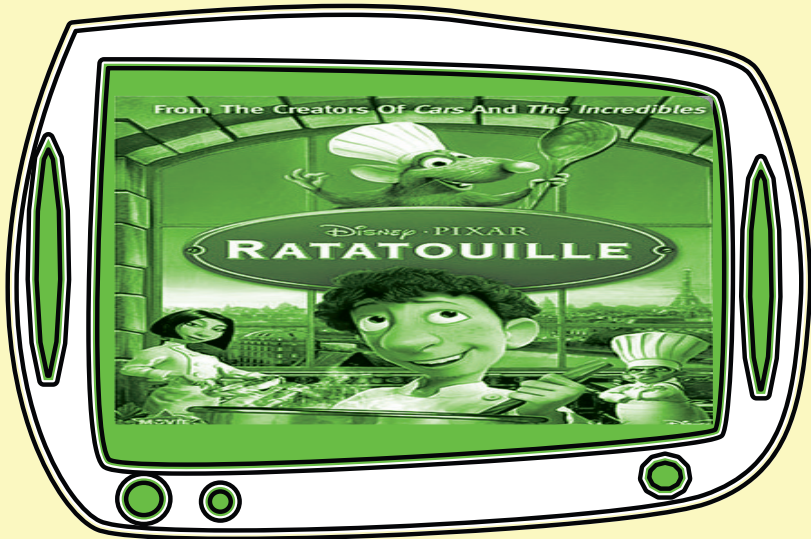
“ดอกไม้แดงแต่เด็กดี” เป็นเรื่องราวของเด็กชายวัยอนุบาลที่พยายามควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนที่คุณครูกำหนดไว้ เพื่อที่เขาจะได้ดอกไม้สีแดงซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นเด็กดี แต่การจะได้รับดอกไม้สีแดงจากครูเป็นรางวัลนั้น กลับไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับเขาเลย

ตัวอย่างจากเรื่อง : ฟางเซียงเซียงเด็กชายอายุ 4 ขวบเข้าเรียนที่โรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งในประเทศจีน เวลาที่เห็นเพื่อนๆ ได้ดอกไม้สีแดงเป็นรางวัลจากคุณครู ฟางเซียงเซียงก็อยากที่จะได้บ้าง เพราะเด็กที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเด็กดีเท่านั้นจึงจะได้ดอกไม้สีแดง เวลาที่ครูแจกดอกไม้สีแดงให้กับเพื่อนๆ เขาก็จะเฝ้ามองตามด้วยความที่อยากได้ การให้รางวัลของครูด้วยดอกไม้สีแดงนั้นเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยให้เขาเกิดความพยายามที่อยากจะเป็นเด็กดี ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

รายวิชาหลักที่นำไปใช้ : จิตวิทยาสำหรับเด็กปฐมวัย

สาระที่ได้ : ธรรมชาติและความต้องการของเด็กปฐมวัย ปัญหาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย เช่น การฉีดยาที่นอน การพูดโกหก การแกล้งเพื่อน เป็นต้น การเสริมแรง รวมทั้งการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

จากตัวอย่างหนึ่งคัดสรร ตัวอย่างจากเรื่อง
การนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาต่างๆ และสาระที่ได้จากหนึ่งดังที่ได้กล่าวมา
แล้วนั้น น่าจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้ท่านที่สนใจได้มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น
ในการจัดการเรียนการสอนในแนวสาระบันเทิง และการดูหนังก็
จะไม่ได้เป็นเพียงแค่กิจกรรมเพื่อความบันเทิงอย่างเดียวอีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สุณิสา เฮงสวัสดิ์. (2546). ภาพยนตร์ (หนัง) ...คลังแห่งการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (4) คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- รศ.ดร.เสาวพร เมืองแก้ว และคณะ. (2547). แนวคิดของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงธรรมชาติแบบบูรณาการเหมือนแหวน 4 วง ที่ร้อยด้วยกันเพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับครูในอนาคต. เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2553 , จาก <http://www.edu.ku.ac.th/edutainment/intro.htm>

The Geometer's Sketchpad (GSP)

โดย...ปรีชากร ภาชนะ

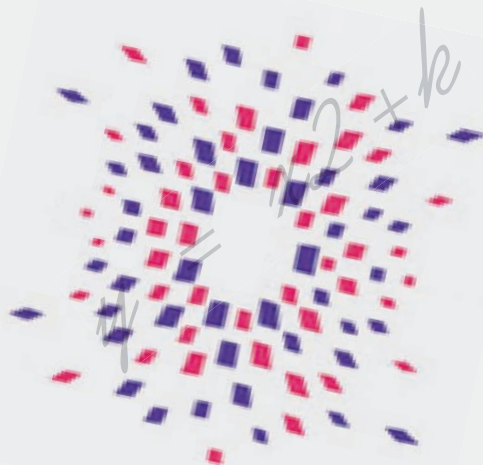
ครูโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

บทความนี้นำเสนอให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชันกำลังสอง โดยใช้สื่อที่สร้างจากโปรแกรม The Geometer's Sketchpad (GSP) เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแท่นวิทยา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยดำเนินการศึกษาความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับฟังก์ชันกำลังสอง โดยนักเรียนสามารถบอกหรืออธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของกราฟ เมื่อเทียบกับสมการของ

$$= (x-h)^2$$

ฟังก์ชันกำลังสอง บอกความสัมพันธ์ของกราฟของแต่ละฟังก์ชันและระหว่างสมการและกราฟจากการทำกิจกรรมในสื่อที่กำหนดให้ สามารถหาข้อสรุปเป็นกรณีเฉพาะเจาะจง เป็นกรณีทั่วไป และบอกลักษณะของกราฟได้ เมื่อพิจารณาสมการที่กำหนดให้ได้ และสามารถอธิบายผลกระทบของค่าพารามิเตอร์ในสมการที่มีผลต่อกราฟของฟังก์ชันได้ (ชาญณรงค์ เียงราษ, 2548 : วัชรภรณ์ ปราณีธรรม, 2549)

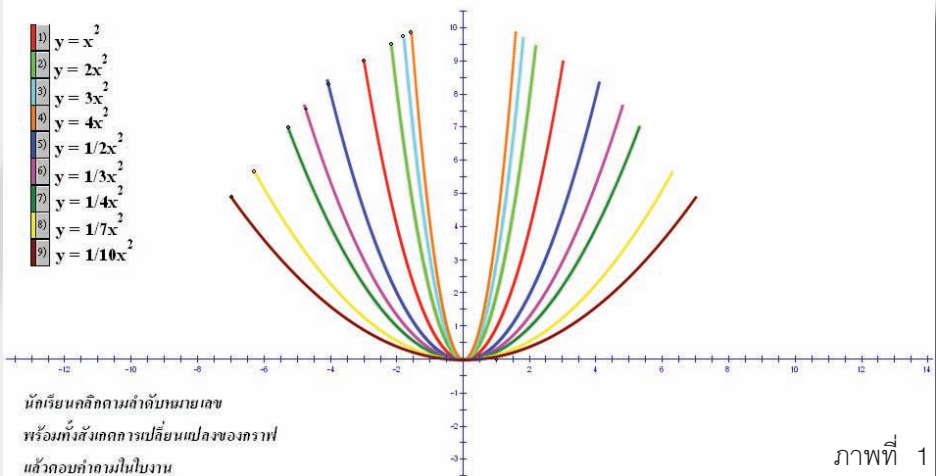

การออกแบบสื่อการเรียนการสอน
คณิตศาสตร์เรื่องฟังก์ชันกำลังสองที่สร้าง
จากโปรแกรม GSP ที่ใช้สำหรับการวิจัยนี้
จะนำเสนอกราฟของฟังก์ชันกำลังสองที่
เคลื่อนไหวได้และมีลำดับของเนื้อหาของ
ฟังก์ชันกำลังสองที่อยู่ในรูป $y = a(x - h)^2 + k$
เมื่อ a, h, k เป็นจำนวนจริง และ $a \neq 0$
ซึ่งมีกราฟเป็นพาราโบลา สำหรับลำดับ
ขั้นตอนและการแสดงกราฟตามคำสั่ง
ของโปรแกรมในสื่อการสอนนี้ พัฒนา
และประยุกต์มาจากงานวิจัยของ
วัชรภรณ์ ปราณิธรรม (2549) โดยมี
ลักษณะของสื่อที่ใช้สำหรับการสอนดังนี้

$$y = a(x - h)^2 + k$$

เมื่อ a, h, k เป็นจำนวนจริง
และ $a \neq 0$

1. ในกรณีที่สมการกำลังสองอยู่
ในรูป $y = ax^2$ ให้นักเรียนสังเกตการ
เปลี่ยนแปลงของกราฟเมื่อนักเรียนคลิกที่
คำสั่งในแต่ละฟังก์ชัน โดยขั้นตอนการทำ
กิจกรรมของนักเรียน แสดงตัวอย่าง
ดังภาพที่ 1 เป็นกรณีที่ค่า a ในสมการ
ของฟังก์ชันกำลังสองเปลี่ยนแปลงไป
จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกราฟ
และเมื่อนักเรียนคลิกตามคำสั่งในสื่อการ
สอนแล้ว นักเรียนบันทึกผลหรือบันทึก
แนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมลงใน
ใบงาน

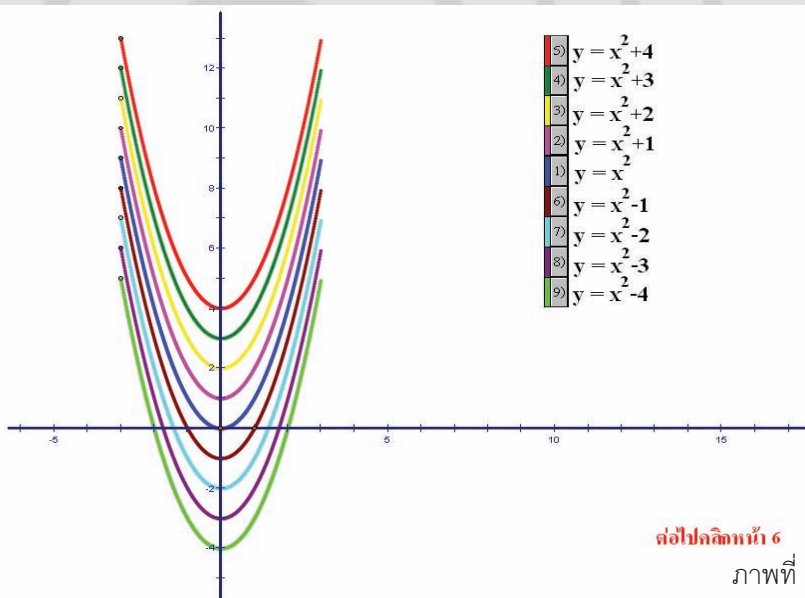
2. ในกรณีที่สมการกำลังสองอยู่ในรูป $y = x^2 + k$ เมื่อนักเรียนคลิกตามคำสั่งในสื่อแล้วนักเรียนสังเกตและพิจารณาค่า k ในแต่ละสมการที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกราฟพาราโบลาที่เลื่อนขนานขึ้นหรือลงไปตามแนวแกน Y แสดงตัวอย่างสื่อตามภาพที่ 2

3. ในกรณีที่สมการกำลังสองอยู่ในรูป

$$y = (x - h)^2$$

เมื่อนักเรียนพิจารณาค่า h ในสมการและกราฟแล้วจะมีความสัมพันธ์กันโดยค่า k ที่เปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกราฟพาราโบลาทำให้กราฟเลื่อนขนานไปตามแนวแกน

X

4. ชุดคำสั่งสุดท้าย ในการทำกิจกรรมนี้ ให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของกราฟในสมการกำลังสองเมื่อกำหนดค่าคงตัว a, h, k เป็นค่าพารามิเตอร์ ให้นักเรียนค้นหาข้อสรุปเป็นกรณีทั่วไป

รูปแบบของการจัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3 - 4 คน จัดบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับเอกสารใบงานประกอบสื่อและจัดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมสื่อไว้ในแต่ละเครื่อง จากนั้นให้นักเรียนอ่านคำสั่งและรับทราบจุดมุ่งหมายของการทำกิจกรรม แล้วให้แต่ละกลุ่มดำเนินการทำกิจกรรมตามภาระงานเมื่อเสร็จสิ้นจากกิจกรรมนี้แล้ว จัดกิจกรรมการอภิปรายและการสรุปผลเพื่อให้นักเรียนได้นำเสนอและตรวจสอบแนวคิดซึ่งกันและกัน และร่วมกันสรุปบทเรียน

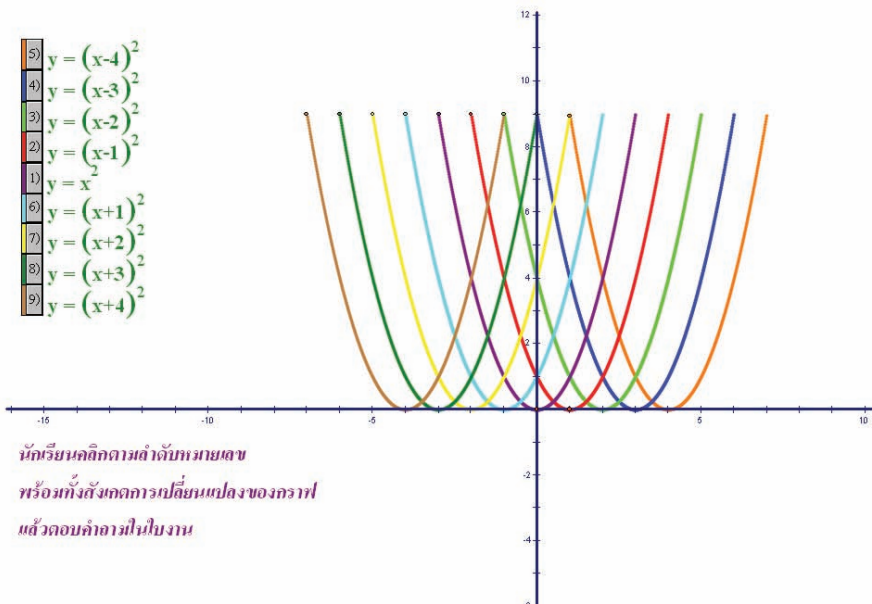
ในระหว่างการทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และร່องรอยการเขียนอธิบายแนวคิด หรือข้อค้นพบในระหว่างการทำกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เพราะในระหว่างการสนทนากลุ่มนักเรียนจะแสดงแนวคิดที่หลากหลาย และมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกราฟและสมการฟังก์ชันกำลังสองในลักษณะต่างๆ และใช้วิธีการประเมินจากการเขียนใบงานของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งใช้วิธีการทดสอบรายบุคคล โดยให้เขียนกราฟของฟังก์ชันกำลังสองหลังจากการทำกิจกรรม ซึ่งข้อมูลที่ได้นำมาเขียนอธิบายความเข้าใจเกี่ยวกับฟังก์ชันกำลังสองของนักเรียนที่สอนโดยใช้สื่อที่สร้างจากโปรแกรม GSP จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า

1. นักเรียนสามารถบอกหรืออธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของกราฟเมื่อเทียบกับสมการของฟังก์ชันกำลังสองได้ โดยนักเรียนเขียนอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของกราฟของฟังก์ชันกำลังสองได้ โดยบอกลักษณะของกราฟพาราโบลาว่ามากหรือน้อย ลักษณะของกราฟคว่ำหรือกราฟหงายและพิกัดจุดวกกลับของพาราโบลาที่เปลี่ยนแปลงตามค่าคงตัวในสมการกำลังสอง และเมื่อค่า a ในสมการกำลังสองมีค่ามากกว่า 0 กราฟพาราโบลาจะเป็นกราฟหงาย และหากค่า a น้อยกว่า 0 กราฟพาราโบลาจะเป็นกราฟคว่ำ

2. นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ของกราฟของแต่ละฟังก์ชัน และระหว่างสมการและกราฟจากการทำกิจกรรมในสื่อที่กำหนดให้ได้ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในสื่อแต่ละชุดแล้วจะเห็นว่านักเรียนสามารถบอกหรือค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างฟังก์ชันและกราฟของฟังก์ชันได้ โดยมีความสัมพันธ์ของความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของความเหมือนกัน สำหรับฟังก์ชันกำลังสองในรูป $y = a(x - h)^2 + k$ เมื่อพิจารณาจากชุดคำสั่งทั้ง 2 ชุดต่อไปนี้

5)	$y = (x-4)^2$
4)	$y = (x-3)^2$
3)	$y = (x-2)^2$
2)	$y = (x-1)^2$
1)	$y = x^2$
6)	$y = (x+1)^2$
7)	$y = (x+2)^2$
8)	$y = (x+3)^2$
9)	$y = (x+4)^2$

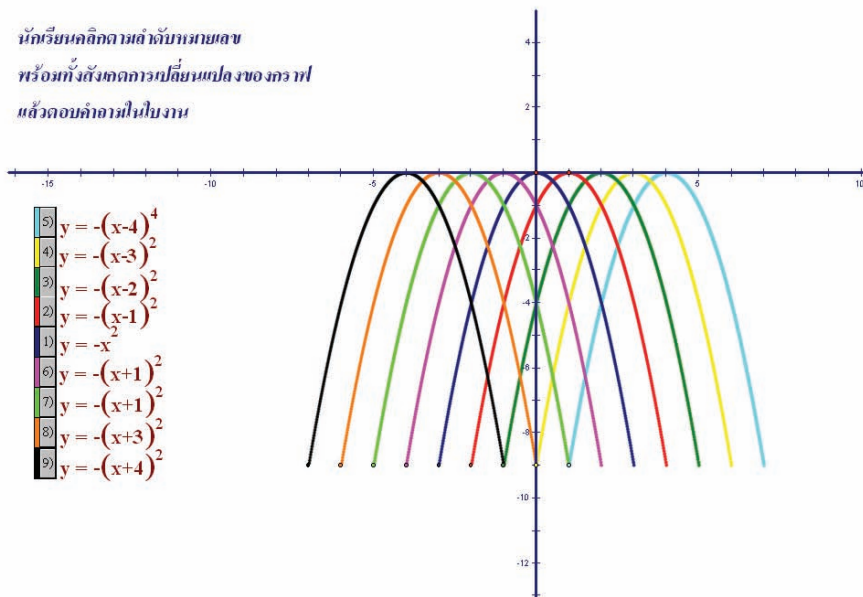

นักเรียนคลิกตามลำดับหมายเลข

พร้อมทั้งสังเกตการเปลี่ยนแปลงของกราฟ

แล้วตอบคำถามในใบงาน

5)	$y = -(x-4)^2$
4)	$y = -(x-3)^2$
3)	$y = -(x-2)^2$
2)	$y = -(x-1)^2$
1)	$y = -x^2$
6)	$y = -(x+1)^2$
7)	$y = -(x+1)^2$
8)	$y = -(x+3)^2$
9)	$y = -(x+4)^2$

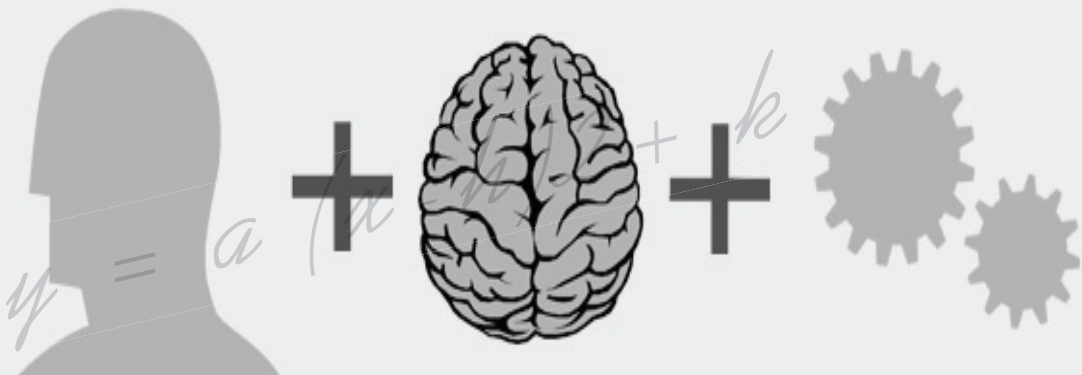

นักเรียนค้นพบว่าหากสมการกำลังสองกำหนดค่า a ในสมการเท่ากัน กราฟของฟังก์ชันกำลังสองจะมีเส้นกราฟที่เหมือนกัน และพบความสัมพันธ์ของชุดคำสั่ง คือ หากค่า a แตกต่างกัน แต่ค่า h และ k ในสมการเท่ากัน กราฟจะแตกต่างเป็นกราฟคว่ำหรือกราฟหงายดังรูป นักเรียนเขียนอธิบายและบอกได้ว่าฟังก์ชันกำลังสองในของทั้งสองชุดคำสั่งนั้นมีจุดวกกลับจุดเดียวกันและเมื่อพิจารณาจากการทำแบบทดสอบซึ่งกำหนดสมการกำลังสองที่แตกต่างกันมาให้ ซึ่งจากการเขียนกราฟของนักเรียนแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถบอกและเขียนได้ว่าจุดวกกลับของแต่ละสมการมีความสัมพันธ์กับค่าคงตัว h และ k ในสมการกำลังสองนั้น

3. นักเรียนสามารถอธิบายผลกระทบของค่าพารามิเตอร์ในสมการที่มีผลต่อกราฟของฟังก์ชันได้ ซึ่งนักเรียนจะบอกผลกระทบของค่าพารามิเตอร์ของสมการที่มีต่อกราฟได้ โดยฟังก์ชันกำลังสองที่เขียนอยู่ในรูป

$$y = a(x - h)^2 + k$$

เมื่อ $a \neq 0$ ค่าพารามิเตอร์ คือ a , h และ k นักเรียนพบว่าทั้งสามค่านี้ส่งผลต่อกราฟพาราโบลา โดยค่า a จะเป็นค่าที่บอกว่ากราฟพาราโบลาคว่าหรือหงาย และบอกว่ากราฟจะกางมากหรือน้อย ค่า h เป็นค่าที่บอกให้ทราบว่ากราฟจะเลื่อนขนานตามแนวแกน X และค่า k จะบอกให้ทราบว่ากราฟจะเลื่อนขนานตามแนวแกน Y

4. นักเรียนสามารถหาข้อสรุปเป็นกรณีเฉพาะเจาะจง กรณีทั่วไป และเขียนบอกลักษณะของกราฟได้ เมื่อพิจารณาสมการที่กำหนดให้ ในขั้นนี้นักเรียนไม่จำเป็นต้องเขียนกราฟอย่างคร่าว ๆ เพื่อบอกลักษณะของกราฟของฟังก์ชันแล้ว เพราะนักเรียนเขียนอธิบายสรุปเป็นกรณีทั่วไปของฟังก์ชันกำลังสอง เมื่อกำหนดสมการของแต่ละฟังก์ชันที่มีความหลากหลายนักเรียนสามารถมองเห็นลักษณะของกราฟ มองเห็นพิกัดของจุดวกกลับในระบบพิกัดฉาก และจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนนักเรียนจะไม่เกิดความยุ่งยากในการแสดงกราฟ และรายละเอียดของกราฟของฟังก์ชันกำลังสอง ทั้งนี้นักเรียนเชื่อมโยงความเข้าใจของนักเรียนมาใช้ในการอธิบายลักษณะของกราฟ เช่น เมื่อกำหนดสมการ $y = (x - 3)^2 + 4$ นักเรียนใช้หลักการหรือแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมมาเขียนหรือบอกรายละเอียดของกราฟของสมการนี้ โดยจะพิจารณาจากค่า a ซึ่งในสมการนี้มากกว่า 0 นักเรียนบอกว่ากราฟของสมการนี้เป็นกราฟหงายค่า h เท่ากับ 3 กราฟจะเลื่อนขนานตามแนวแกน X ไป 3 หน่วย และค่า k เท่ากับ 4 กราฟจะเลื่อนขนานไปตามแนวแกน Y ขึ้นไป 4 หน่วยจากจุดกำเนิดในระบบพิกัด และสรุปเป็นจุดวกกลับของกราฟคือจุด $(3, 4)$

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นจากการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้สื่อที่สร้างจากโปรแกรม GSP ในการวิจัยนี้ จะเห็นว่าบทบาทของสื่อนี้ช่วยให้นักเรียนมองเห็นภาพหรือแสดงสิ่งที่แทนฟังก์ชันซึ่งมีความเป็นนามธรรมได้ดีกว่าบทบาทการสอนของครูที่อยู่ในรูปแบบการบอกอธิบาย หรือการเขียนแสดงกราฟแทนฟังก์ชันด้วยมือ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนแบบเดิม สื่อและชุดคำสั่งที่สร้างขึ้นจากโปรแกรม GSP ทำให้นักเรียนได้เห็นการแสดงแทนฟังก์ชันด้วยกราฟ ซึ่งเป็นประสบการณ์ใหม่ของนักเรียน ทำให้มีความตื่นตาตื่นใจและสนใจกับสิ่งที่นักเรียนพบในชั้นเรียน และที่สำคัญสื่อที่สร้างขึ้นมีบทบาทในการทดแทนศักยภาพของครูผู้สอนในการเขียนกราฟด้วยมือ และช่วยให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับฟังก์ชันได้ง่ายขึ้น อีกทั้งทำให้นักเรียนได้สืบเสาะค้นหาสมบัติต่างๆ ของฟังก์ชันได้ง่ายขึ้น และการจัดบริบทการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ ทำให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจในมิติทางคณิตศาสตร์ และสร้างความรู้คณิตศาสตร์ด้วยตัวของนักเรียนโดยอาศัยประสบการณ์หรือฐานความรู้เดิม และการกระตุ้นจาก

สื่อการเรียนรู้ใหม่ด้วย (ชาญณรงค์ เฮียงราช, 2548) และเมื่อนักเรียนอยู่ในบริบทการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์เรื่องฟังก์ชันที่สอนโดยใช้สื่อที่สร้างจากโปรแกรม GSP จะเห็นว่าปัญหาความยุ่งยากในการเรียนเกี่ยวกับฟังก์ชันและกราฟ และปัญหาเกี่ยวกับการเขียนกราฟด้วยมือที่ไม่สามารถแสดงการเคลื่อนไหวของกราฟได้ถูกขจัดไปด้วยโปรแกรม GSP ซึ่งโปรแกรมนี้มีศักยภาพ และมีความสามารถในการสร้าง จัดกระทำ เปลี่ยนแปลง กำหนดการเคลื่อนไหว และการแก้ไข ซึ่งสมบัติพลวัตในลักษณะนี้ สามารถใช้อธิบายสิ่งที่คลุมเครือได้ (Hsieh, 1993 อ้างถึงใน บุญทัน สุตพงษ์, 2550) ทำให้นักเรียนเชื่อมโยงแนวคิดอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกราฟของฟังก์ชันได้ อีกทั้งค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างกราฟของแต่ละสมการ และค้นพบสมบัติต่างๆ ของฟังก์ชัน และนำไปสู่การสรุปเป็นกรณีทั่วไปเกี่ยวกับฟังก์ชัน และบอกลักษณะของกราฟแต่ละฟังก์ชันได้ โดยใช้การมองภาพในใจแทนการเขียนกราฟลงในกระดาษได้

จากการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับฟังก์ชันกำลังสองที่ให้นักเรียนบอกและอธิบายลักษณะของกราฟ สะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงเอาความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากสื่อที่สร้างจากโปรแกรม GSP มาเป็นแนวคิดในการพิจารณา และนักเรียนสามารถบอกและอธิบายลักษณะของกราฟได้โดยการนึกหรือมองภาพในใจของตัวนักเรียนได้ เมื่อนักเรียนเกิดความไม่แน่ใจจะมีกระบวนการกลุ่มทำให้เกิดการอภิปราย แลกเปลี่ยนแนวคิด หรือการยืนยันแนวคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับฟังก์ชันกำลังสองที่ชัดเจนมากขึ้น

ทั้งนี้ในการพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้โปรแกรม GSP สามารถนำไปใช้สอนคณิตศาสตร์เนื้อหาที่มีความเป็นนามธรรม และมีความยุ่งยากในการเขียนแสดงกราฟ อาทิเช่น กราฟของฟังก์ชันตรีโกณมิติ ซึ่งจะมีความยุ่งยากในการเขียนกราฟด้วยมืออย่างยิ่ง แนวทางการสอนที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำมาใช้สำหรับการสอนเขียนกราฟของฟังก์ชันตรีโกณมิติโดยใช้โปรแกรม GSP ได้ รวมทั้งการพัฒนาสื่อสำหรับการสอนเรื่องฟังก์ชันและกราฟให้เกิดความต่อเนื่อง และสามารถนำไปใช้ให้นักเรียนเกิดทักษะการใช้โปรแกรม GSP ในการสร้างกราฟได้ โดยให้นักเรียนฝึกป้อนคำสั่งของฟังก์ชันที่หลากหลายด้วยตนเอง แล้วให้นักเรียนคลิกเพื่อนำเสนอกกราฟเพื่อศึกษาและอธิบายผลที่เกิดจากการทำกิจกรรม ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนได้คาดการณ์และสืบเสาะสมบัติและลักษณะต่าง ๆ ของกราฟมากขึ้น แต่ทั้งนี้ผู้สอนควรคำนึงถึงทักษะการใช้โปรแกรม GSP ของนักเรียนก่อนที่จะทำกิจกรรมในลักษณะนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ชาณุณรงค์ เอียงราช. (2548). การศึกษาการใช้เครื่องคิดเลขกราฟิกในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และกระบวนการสร้างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน. รายงานการวิจัยต้นฉบับ.
- วัชรภรณ์ ปราณีธรรม. (2549). การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับฟังก์ชันกำลังสองของนักเรียนที่ใช้เครื่องคิดเลขกราฟิก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญทัน สุตพงษ์. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องเบร็เซเตอร์โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้สำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยสุรนาค ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปฐมวัยศึกษา : จุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนใต้

โดย...สันติภัทร โคจิจุล

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ปฐมวัยศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี เพื่อให้มีความพร้อมด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อนที่ได้กกลุ่มนี้จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นแรกของการศึกษาภาคบังคับ กล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาระดับนี้นั้นมุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนซึ่งเป็นที่อยู่ใหม่ของเด็ก คุ้นเคยกับเพื่อนใหม่ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสังคมของเด็ก และคุ้นเคยกับกระบวนการศึกษา ซึ่งเขาจะต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิต

ในปัจจุบัน มีหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่รับผิดชอบการศึกษาปฐมวัยหลายหน่วยงาน ได้แก่

โรงเรียนประถมศึกษา (ทั้งของรัฐและเอกชน)

ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล

หน่วยงานดังกล่าวนี้ใช้หลักสูตรปฐมวัยศึกษา พุทธศักราช 2546 เช่นเดียวกัน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเหมือนหรือคล้ายกับการจัดการศึกษาปฐมวัยศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ กล่าวคือ มีการบูรณาการเนื้อหาสู่กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเล่นเสรีตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (ในวงกลม) กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

แต่ผู้เขียนเห็นว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ นั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ จะจัดให้เหมือนพื้นที่ปกติคงเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่าการจะบริหารบ้านเมืองใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้มีความสงบ ไม่เกิดสถานการณ์เลวร้ายรายวัน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขนั้น รัฐบาลและทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา สำหรับกรณีปฐมวัยศึกษานั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนใต้ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ครูผู้สอนปฐมวัย ควรพูดได้ทั้งภาษามลายูท้องถิ่น ควบคู่กับภาษาไทย เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตัวเอง ในบางกิจกรรมครูควรใช้ภาษามลายูท้องถิ่น เช่น เกมการศึกษา แต่บางกิจกรรมครูควรใช้ภาษาไทย เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (ในวงกลม) การใช้ทั้ง 2 ภาษานุกรณาการกันไปจะทำให้เด็กมีความอบอุ่น ไม่กลัวโรงเรียน ขณะเดียวกันการใช้ภาษาไทยด้วย จะทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยควบคู่กันไป ซึ่งทำให้เด็ก มีความรู้ดีรักโรงเรียน อยากมาโรงเรียน อันจะเป็นการบ่มเพาะสู่ความรักชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติของตนเองในอนาคต

การใช้ 2 ภาษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีผลงานวิจัยของประติษฐิ์ ระสิทานนท์ และคณะ (2550 : บทสรุป) ยืนยันว่านักเรียนปฐมวัยส่วนใหญ่มีผลการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาดีขึ้น การทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่างๆ นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนเข้าใจภาษาที่ครูพูดจึงสามารถร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551 : 111) ที่ได้ข้อสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ การสอนภาษาไทยให้แก่เด็กที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแรก และการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่สองทำให้นักเรียนปฐมวัยมีความเข้าใจและใช้ภาษาพูดได้มากขึ้น กล้าแสดงออก และมีความสุขในการมาโรงเรียนมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะช่วยคัดเลือกครูผู้สอนปฐมวัย ที่สามารถพูดภาษามลายูท้องถิ่นควบคู่กับภาษาไทย และหมั่นนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อใดก็ตามที่เด็กปฐมวัยใน 3 จังหวัดชายแดนใต้สามารถเริ่มต้นใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในชั้นสูงขึ้น ก็จะช่วยลดหรือขจัดปัญหาการตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจของบุคคลบางกลุ่ม จนกลายเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติในปัจจุบัน

2. เนื่องจากปรัชญาของการศึกษาปฐมวัย คือ การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปี บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม จึงเป็นหน้าที่ทั้งของครูและผู้ปกครองที่จะต้องร่วมมือกันเตรียมการตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา ครูปฐมวัยควรมีความรู้เรื่องพัฒนาการทางสมองของเด็ก หมั่นให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับอาหาร น้ำดื่ม การออกกำลังกาย การทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส แนวทางการเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุแรกเกิดถึง 5 ขวบ ความรู้เกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก เทคนิคการเล่านิทาน ตลอดจนการผลัดหรือเลือกซื้อของเล่นที่จะช่วยพัฒนาสมองของเด็ก หรือมีบริการให้ผู้ปกครองยืมของเล่นไปเล่นที่บ้าน เป็นต้น

ขณะเดียวกันผู้บริหาร ควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดสื่อ เครื่องเล่น และสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะต้องพิจารณาว่าเด็กปฐมวัยชอบอะไร ธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างไร เด็กแต่ละวัยนั้นมีความคล้ายคลึงกันในบางเรื่องและมีความแตกต่างกันเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ของเด็กส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เพราะเด็กปฐมวัยมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมรอบตัวโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม

ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนั้นเครื่องเล่น สื่อ อุปกรณ์ ที่จัดให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนบรรยากาศ ของโรงเรียน อาคารสถานที่ ห้องเรียน และมุมประสบการณ์ มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสม ถูกต้องตามหลักการปฐมวัย เพราะจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความสามารถใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ จะทำให้เด็กมี ประสบการณ์มากขึ้น เรียนรู้และเข้าใจสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ และส่งเสริมให้เด็กได้รับการ พัฒนาเต็มศักยภาพในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 1)

ที่กล่าวมานี้ ก็เพื่อยืนยันว่าสื่อหรือของเล่นและอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการ ต่างๆ นั้น มีความสำคัญมากต่อเด็กปฐมวัย ผู้บริหารจึงต้องจัดสรรงบประมาณไว้ใน สัดส่วนที่มากพอที่จะซื้อสื่อเหล่านี้ สำหรับโรงเรียนใดที่มีงบประมาณน้อย อาจร่วมมือกับ ชุมชน ผู้ปกครอง ผลิตสื่อขึ้นเอง โดยอาศัยอุปกรณ์สิ่งเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ของเล่นจากกะลามะพร้าว เมล็ดยางพารา กระป๋อง ขวดน้ำพลาสติก เครื่องปั้นดินเผา ต่างระดับที่ทำจากท่อนไม้หรือปึกไม้เหลือใช้ ยางล้อรถยนต์ ตะขวยไข่แมงมุมทำจาก เชือกถวนเรือประมง หรือถั่ววัลย์จากป่า เหล่านี้เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมเหล่านี้ จะต้องอาศัยการประสานงานระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จึงจะนำมาสู่ความสัมพันธ์ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ด้วยเหตุนี้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนปฐมวัยกับผู้ปกครอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสมัครสมาชิกเครือข่ายและมิตรภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้น เมื่อใดก็ตามที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีความรักและผูกพันกับโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน การลอบวางเพลิงเผาอาคารเรียน การลอบทำร้ายเช่นฆ่าครู คงไม่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันพวกเขาเหล่านั้นก็จะกลับกลายเป็นบุคคลที่คอยสอดส่องระวังภัยไม่ให้ผู้ที่ไม่หวังดีก่อเหตุร้ายร้ายวันได้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2551. **สื่อ เครื่องเล่นสนาม และการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2551. **รายงานการวิจัยการพัฒนาศูนย์การเรียนการสอนภาษาไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ประดิษฐ์ ระสิตานนท์ และคณะ. 2550. **การศึกษาการบริหารและผลการจัดการเรียนรู้อะบบสองภาษา (ไทย - มลายู) แบบประยุกต์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2549**. กรุงเทพฯ : กลุ่มนโยบายพิเศษด้านสังคมจิตวิทยา สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12.

ฟินแลนด์โมเดล (ตอนที่ 1)

โดย...ศรินทร์ เศรษฐการุณย์
ข้าราชการบำนาญ

ฟินแลนด์โมเดล แม้จะเป็นบทความที่ยาว จำต้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่เนื่องจากเป็นบทความที่ดี ที่สะท้อนแนวคิดของแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จ ทั้งๆ ที่นักเรียนของเขาไม่ต้องเรียนมากมายเหมือนหลาย ๆ ประเทศ แต่คะแนนทดสอบภายใต้โครงการ PISA กลับอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก เราลองมาดูแนวทางการจัดการศึกษา รวมทั้ง ตัวอย่างการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับประถมและมัธยมของประเทศฟินแลนด์ โดยบทความในเล่มนี้จะกล่าวถึงระบบการศึกษาและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศฟินแลนด์เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพกว้าง ๆ กันก่อน

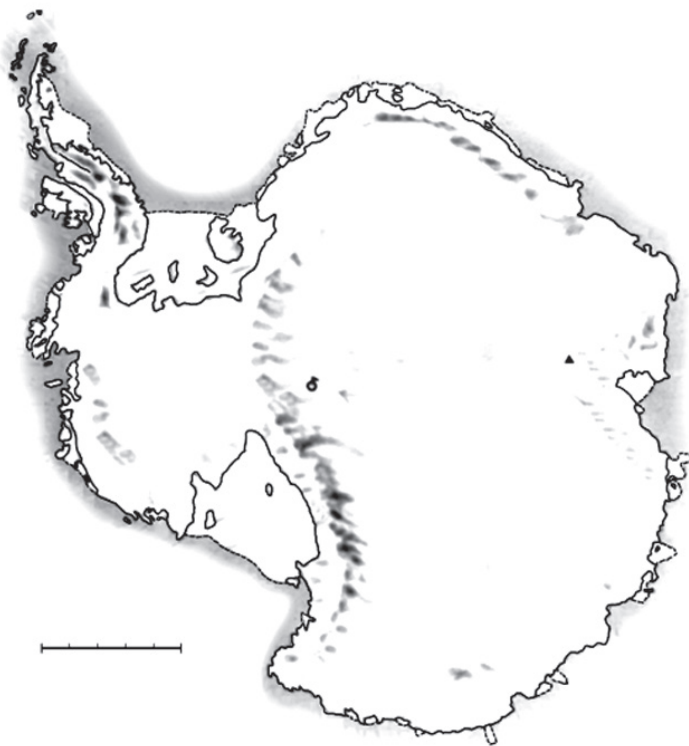
องค์การความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization of Economic Cooperation and Development) หรือที่เรียกว่า OECD ได้ประเมินผลการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกและประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการชื่อ Programme for International Student Assessment หรือที่เรียกกันว่า PISA โดยมีแนวคิดว่าการศึกษานี้ดีนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงเน้นการประเมินความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตไปกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและอนาคต ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ สมรรถนะทางการอ่าน สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ สมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้แบบทดสอบที่ต้องเขียนตอบและสะท้อนความคิดที่มาจากความเข้าใจมากกว่าการตอบตามหนังสือที่อ่าน เป็นการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาตีความและใช้เหตุผล การให้คะแนนขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ตอบและคำตอบไม่จำเป็นต้องมีเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่างข้อสอบ

พื้นที่ทวีป

ภาพข้างล่างคือ แผนที่ของทวีปแอนตาร์กติกา

คำถามที่ 1: พื้นที่ทวีป

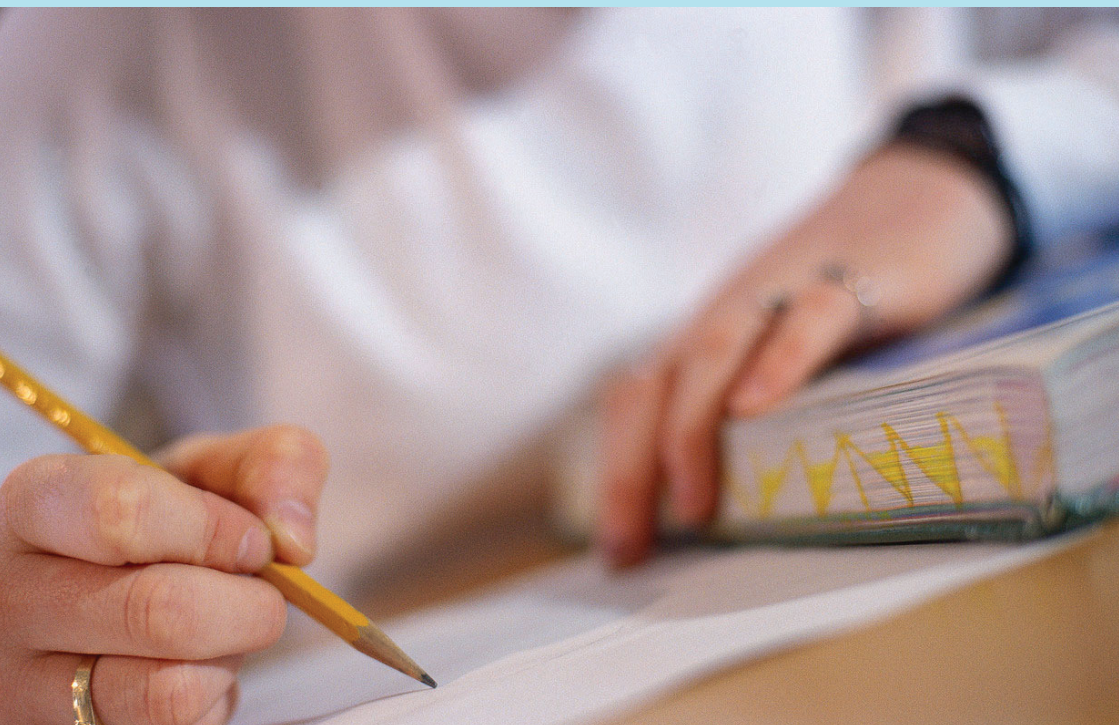
จงหาค่าโดยประมาณของพื้นที่ของทวีปแอนตาร์กติกา โดยใช้มาตราส่วนในแผนที่อธิบายวิธีการประมาณหาพื้นที่นี้ด้วย (นักเรียนสามารถลากเส้นในแผนที่ ที่กำหนดมาให้ได้ ถ้ามันจะช่วยให้การประมาณง่ายขึ้น)

คำตอบกับการให้คะแนน

คะแนนเต็ม

คำตอบที่มีวิธีการถูกต้องและได้คำตอบถูกต้องด้วย อย่างเช่นวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

- ประเมินการโดยการวาดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 1 รูป หรือรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1 รูป ได้คำตอบพื้นที่ระหว่าง 12,000,000 ตร.กม. ถึง 18,000,000 ตร.กม.
- ประเมินการโดยการวาดรูปวงกลม 1 รูป ได้คำตอบพื้นที่ระหว่าง 12,000,000 ตร.กม. ถึง 18,000,000 ตร.กม.
- ประเมินการโดยการบวกพื้นที่รูปเรขาคณิตหลาย ๆ รูปเข้าด้วยกันได้คำตอบพื้นที่ระหว่าง 12,000,000 ตร.กม. ถึง 18,000,000 ตร.กม.
- ประเมินการโดยใช้วิธีการอื่นที่ถูกต้อง ได้คำตอบพื้นที่ระหว่าง 12,000,000 ตร.กม. และ 18,000,000 ตร.กม.
- คำตอบถูกต้อง (ระหว่าง 12,000,000 ตร.กม. และ 18,000,000 ตร.กม.) แต่ไม่แสดงวิธีทำ

ได้คะแนนบางส่วน

วิธีการถูกต้อง แต่ได้คำตอบไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์

- ประเมินการโดยการวาดรูปเรขาคณิต 1 รูป หรือหลายรูป แต่คำตอบที่ได้ไม่ถูกต้อง หรือ ไม่สมบูรณ์
 - วาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1 รูป เอาความยาวของด้านกว้างคูณความยาวของด้านยาว แต่คำตอบมากกว่าหรือน้อยกว่าค่าประมาณการ (เช่น $18,200,000$)
 - วาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1 รูป เอาความยาวของด้านกว้างคูณความยาวของด้านยาว แต่จำนวนตัวเลขศูนย์ไม่ถูกต้อง (เช่น $4,000 \times 3,500 = 140,000$)
 - วาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1 รูป เอาความยาวของด้านกว้างคูณความยาวของด้านยาว แต่ลืมเปลี่ยนมาตราส่วนเป็นตารางกิโลเมตร (เช่น $12 \text{ ซม.} \times 15 \text{ ซม.} = 180$)
 - วาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1 รูป และบอกว่าพื้นที่เท่ากับ $4,000 \text{ กม.} \times 3,500 \text{ กม.}$ แต่ไม่ทำอะไรต่อไป หรือประมาณการโดยใช้วิธีการอื่นที่ถูกต้อง แต่คำตอบไม่ถูกต้อง หรือ ไม่สมบูรณ์

ไม่มีคะแนน

คำตอบไม่ถูกต้องอื่นๆ (ไม่แสดงวิธีทำ และ คำตอบไม่ถูกต้อง) เช่น

- คำนวณหาความยาวเส้นรอบรูปแทนพื้นที่ เช่น $16,000 \text{ กม.}$ ได้จากความยาวรอบรูปแผนที่คือ 16 ครั้ง ของระยะ $1,000 \text{ กม.}$
- $16,000 \text{ กม.}$

ลักษณะเฉพาะของข้อสอบ

เนื้อหา : ปริภูมิและรูปทรง

แขนงวิชา : การวัด

สถานการณ์ : ส่วนตัว/ส่วนบุคคล

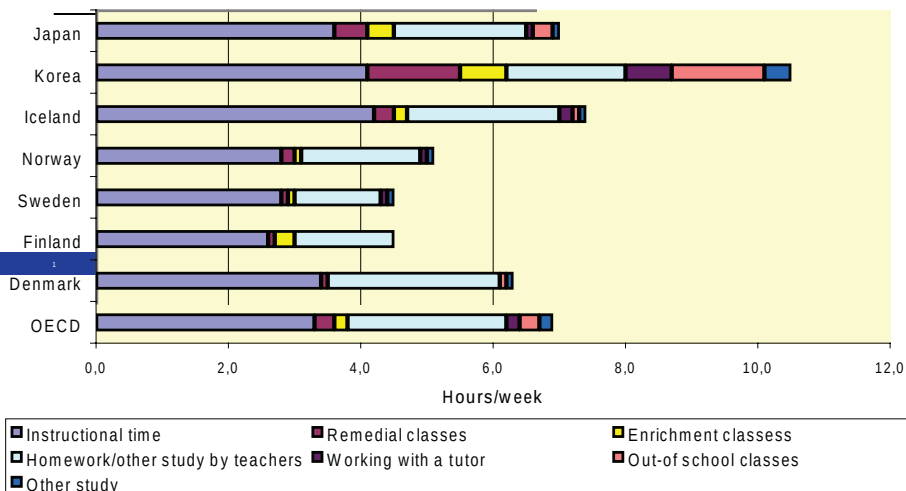
สมรรถนะ : การทำใหม่

แบบของข้อสอบ : สร้างคำตอบแบบปิด

OECD ได้ทำการทดสอบภายใต้โครงการ PISA ไปแล้ว ในปี ค.ศ.2000 , 2003 , 2006 และ 2009 ตามลำดับ ผลการทดสอบประเทศที่มีคะแนนสูง ลำดับแรกๆ ยังคงเป็นกลุ่มประเทศเดิมๆ เช่น จีน ฟินแลนด์ เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ แคนาดา ฮองกง ญี่ปุ่น ปี ค.ศ.2009 ไทยได้ลำดับ 50 จาก 65 ประเทศ นักเรียนจากประเทศเกาหลีใต้ และฟินแลนด์เป็นประเทศสมาชิก OECD ที่มีผลการประเมินด้านการศึกษาโดยเฉลี่ยดีเยี่ยมเป็นอันดับ 1 และ 2 ตามลำดับ

นักการศึกษาทั่วโลกให้ความสนใจประเทศฟินแลนด์ เนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของฟินแลนด์ ได้คะแนนอันดับต้นๆ มาโดยตลอดตั้งแต่ได้มีการทดสอบมา ที่น่าสนใจ คือ นักเรียนฟินแลนด์ใช้เวลาเรียนทั้งปีน้อยกว่านักเรียนเกาหลี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และอีกหลายประเทศ (ดูตารางเปรียบเทียบเวลาเรียน) นอกจากนักเรียนฟินแลนด์จะเรียนเก่งกว่าแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ยังเรียนได้ ไกล่เคียงกันทั้งประเทศ และยังมีความเครียดน้อยกว่า มีวินัย และรักนับถือครู มากอีกด้วย สำหรับเกาหลีใต้แม้ได้คะแนนสูงแต่คะแนนระหว่างเด็กเก่ง-เด็กอ่อน ก็สูงเช่นกัน

Time for mathematics

ผู้บริหารและนักวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสนใจการจัดการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ จึงได้ไปศึกษาดูงานการจัดการศึกษา ในที่นี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้โอกาสผู้เขียนได้ติดตามไปศึกษาดูงานด้วย ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้เขียนเคยเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียน Turenki Lukio ที่ประเทศฟินแลนด์ เราได้รับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย Mr. Leo Pahkin ที่ปรึกษาด้านการศึกษาของ The Finnish National Board of Education โดยสรุป คือ

กระทรวงศึกษาธิการของฟินแลนด์ มีคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (The Finnish National Board of Education) เป็นหน่วยงานนโยบาย ทำหน้าที่กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินผล การบริการการศึกษา และสนับสนุนการจัดทำระบบสารสนเทศ เน้นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ เริ่มตั้งแต่เด็กอายุ 7 ปี ถึง 16 ปี ใช้เวลาเรียน 9 ปี แล้วแยกสายสามัญกับสายอาชีพชัดเจนใน grade 10 - 12 (มัธยมศึกษาตอนปลาย) และต่อไปยังมหาวิทยาลัยหรือโปลีเทคนิค นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนสายอาชีพเนื่องจากคุณภาพของผู้ที่จบสายสามัญและสายอาชีพใกล้เคียงกัน จบมาได้เงินเดือนไม่ต่างกัน

การคัดเลือกครู เน้นครูที่มีความสามารถทางวิชาการและการสอน *ครูประจำชั้น* ต้องจบปริญญาโทศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องมีประสบการณ์การฝึกสอน ทดลอง และวิจัยในโรงเรียน ส่วน *ครูประจำวิชา* ต้องจบในคณะวิชาที่ต้องสอนก่อน แล้วจึงศึกษาต่อคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งจะมีวุฒิในระดับปริญญาโทเช่นกัน

ครูมีฐานะเป็นข้าราชการ พนักงานเทศบาล หรือลูกจ้าง ขึ้นอยู่กับเทศบาลนั้นๆ ส่วนใหญ่ทำสัญญาจ้าง 3 - 5 ปี อัตราเงินเดือนเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสหภาพครูและเทศบาล ซึ่งพิจารณาจากคุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน ครูสามารถขอครูผู้ช่วยโดยเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษ ไม่มีระบบการประเมินการสอนของครู แต่ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนที่กำหนดกับเทศบาลในแต่ละปี ซึ่งเน้นความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรที่เข้ามาช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการให้ประชาชนมีส่วนร่วม การสอบคัดเลือกครูมีการแข่งขันสูง โดยเฉลี่ยรัฐสามารถรับได้เพียง 10 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนผู้สมัครเท่านั้น

เวลาเรียนในโรงเรียน 190 วันใน 1 ปี เรียน 5 วันใน 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 19 - 30 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับระดับชั้นเรียนและวิชาที่นักเรียนเลือก หรือขึ้นอยู่กับเทศบาลและวันสำคัญ ไม่มีการกำหนดขนาดของชั้นเรียน เพียงแต่ให้เด็กในแต่ละชั้นมีอายุวัยเดียวกัน หรืออายุต่างกันก็อาจสอนด้วยกันได้ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู แต่ส่วนใหญ่ในแต่ละห้องมีนักเรียนน้อยกว่า 32 คน

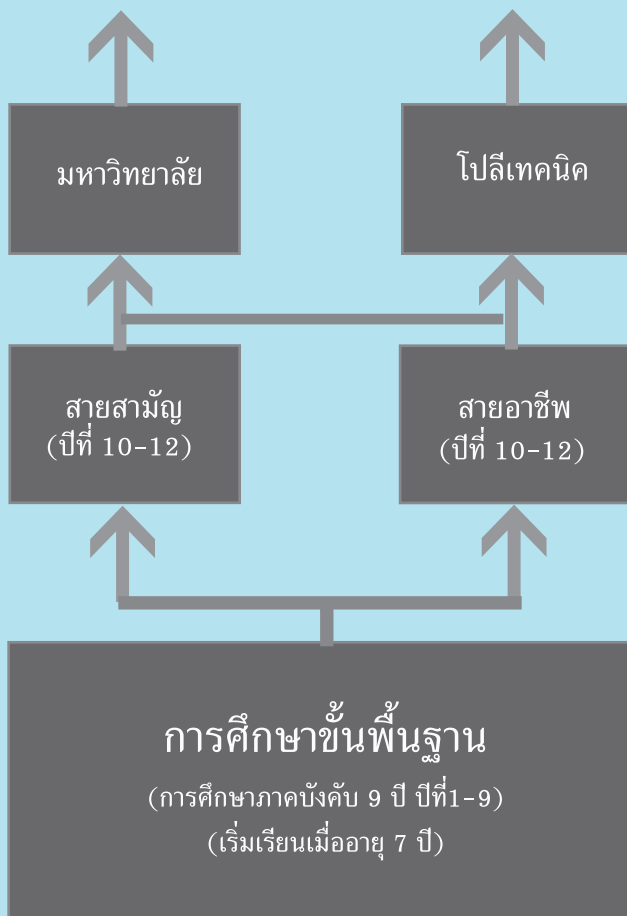

หลักสูตรโรงเรียน (หลักสูตรสถานศึกษา) เทศบาลและโรงเรียนร่วมกันจัดทำหลักสูตรภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลาง ครูจะเป็นผู้เลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับวิชา และได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนค่อนข้างเป็นอิสระเลือกหนังสือเรียนและสื่ออื่น ๆ ในดุลยพินิจของครู และประเมินตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อเป้าหมาย 3 ประการ คือ พัฒนาทักษะของนักเรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเรียนการสอน และการแนะแนว การประเมินเน้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนารอบด้านมากกว่าการเรียนแบบแข่งขัน ไม่มีการให้เกรดเป็นตัวเลขเปรียบเทียบว่าใครสูงกว่ากัน ใช้การประเมินผลแบบดูพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ไม่มีการสอบมาตรฐานแบบแข่งขันในห้องเรียนหรือทั้งชั้นเรียน ยกเว้นจะประเมินโดยมีการตัดเกรดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอายุ 17 - 19 ปี เพื่อใช้เป็นใบเบิกทางไปสมัครเรียนต่อ หรือสอบไล่เข้ามหาวิทยาลัยแห่งชาติทั่วประเทศ การจัดการเรียนการสอนจะดำเนินการควบคู่ไปกับการแนะแนว โดยเฉพาะระดับ Grade 7 - 9 จะเจาะจงการเลือกเรียนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุความสำเร็จในการเรียน เพื่อการเลือกและตัดสินใจที่ถูกต้องในการศึกษาและเลือกอาชีพต่อไป

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลความคุ้มค่า แบ่งเป็น 3 ระดับ

1. ประเมินระดับประเทศ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดรูปแบบและเป้าหมายการประเมิน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการ
2. ประเมินระดับภูมิภาค โดย The Province State Offices ประเมินแล้วส่งผลให้ระดับชาติ
3. ระดับท้องถิ่นโดยเทศบาล จะประเมินการเข้าถึงการศึกษาของประชาชน ความคุ้มค่าของงบประมาณ โดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นสำคัญ

ระบบการศึกษาของฟินแลนด์

สำหรับฉบับหน้า ผู้เขียนจะขอนำเสนอระบบการศึกษาของฟินแลนด์
และระบบการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา (หรือเกรด 5)
แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

ดิสเลคเซีย (Dyslexia) แก้ได้ด้วยมือครู

โดย...รศ.วันทนา จันทพันธ์

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและนำมาซึ่งปัญหาระดับชาติ จากผลการสำรวจและประเมิน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2552 (<http://www.thaireform.in.th/news-education/item/2656--3-.html>) โดยสำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั่วประเทศ ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 502,469 คน เรื่อง “การอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้” พบว่า นักเรียนอ่านไม่ผ่านเกณฑ์ 7.22% หรือ 36,278 คน นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ความสามารถทางการเขียน 17.74% หรือ 89,138 คน และนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ความสามารถทางการคิดคำนวณ 22.29% หรือ 112,000 คน

ที่มาของปัญหาดังกล่าวข้างต้นจำแนกตามสาเหตุหลักได้ 3 ประการ คือ

1. ครูขาดทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. สภาพแวดล้อมของนักเรียน
3. สมรรถภาพทางสมองของนักเรียน

สาเหตุในข้อที่ 1 และ 2 ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ปัญหาอยู่เสมอ ส่วนในข้อที่ 3 คือ สมรรถภาพทางสมองของนักเรียนไม่ว่าจะเป็น IQ ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ออทิสติก (Autistic) ตลอดจนเด็กที่มีภาวะการเรียนรู้บกพร่อง (LD/ Learning Disability) หรืออื่นๆ ถ้าสามารถเรียนได้จะได้รับโอกาสให้เรียนร่วม จัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ Children with special needs) แต่มีเด็กกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้มีการพูดถึงกันมากนัก คือ กลุ่มอาการอ่านหนังสือไม่ออก ที่เรียกว่า ดิสเลคเซีย

จากการสำรวจของ สพฐ. ชำงต้นที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านหนังสือไม่ผ่านเกณฑ์ถึง 36,278 คน ในจำนวนนี้ยังไม่มี การสำรวจทางการแพทย์ว่ามีเด็กที่มีอาการดิสเลคเซียกี่คน

ดิสเลคเซีย ไม่ใช่เรื่องใหม่ ถ้าได้ติดตามเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าทั้งยุโรป และอเมริกามีการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่ดิสเลคเซีย ถ่ายทอดทางพันธุกรรม สมาชิกของราชวงศ์แถบยุโรปจึงมักมีปรากฏให้ชาวโลก ทั่วไปได้รับทราบ ดังตัวอย่างล่าสุด

ดัชเชส ออฟ ยอร์ก (Duchess of York) แห่งราชวงศ์อังกฤษ ได้ทรงให้สัมภาษณ์ BBC NEWS เกี่ยวกับเจ้าหญิงเบียทริซ (Princess Beatrice) ซึ่งเป็นพระธิดา ความว่า เจ้าหญิงเบียทริซทรงมีอาการดิสเลคเซีย โดยจะขอตัดใจความสำคัญ เพื่ออธิบายและขยายความดังต่อไปนี้ (<http://news.bbc.co.uk>)

Princess Beatrice 'has dyslexia'

The Duchess of York has said Princess Beatrice struggles with her schoolwork because she is dyslexic.

The 16-year-old princess is due to take her GCSEs this summer and is receiving extra help with reading and writing.

The Duchess said she was also "a little bit" dyslexic and had had some problems at school.

She described her daughter's experiences during a visit to the London school attended by the murdered schoolboy Damilola Taylor.

The Duchess is patron of a charity called Springboard for Children, which sends volunteers into inner city schools to help pupils who are behind in their reading and writing.

She said Princess Beatrice would probably continue to receive extra help in literacy "for the foreseeable future".

เจ้าหญิงเบียทริซต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการศึกษาเล่าเรียน อันเนื่องมาจาก ดิสเลคเซีย ซึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษในการอ่าน และเขียน จากข้อความดังกล่าวยังพบว่า ดัชเชส ออฟ ยอร์ก ก็ทรงมีอาการดิสเลคเซียด้วยเช่นกันแม้ไม่มากนัก ต้องใช้เวลานานกว่าจะอ่านหนังสือได้ ดังข้อความที่ทรงกล่าวไว้ ดังนี้

“ I had a problem at school, it took me ages to read ”

Duchess of York

ในส่วนของเจ้าหญิงเบียทริซทรงยินดีที่จะเปิดเผยให้ทุกคนรู้ว่าพระองค์มีปัญหาในการเรียนอันเนื่องมาจากดิสเลคเซีย เพราะเป็นเรื่องสำคัญมาก เรื่องหนึ่งที่ทุกคนควรทราบ

The Duchess said Princess Beatrice was “very proud” that everyone should know of her literacy problem.

“She said ‘Please tell everybody because it’s very important’,” the Duchess said.

ด้วยเหตุที่ดิสเลคเซียไม่ใช่ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา แต่เกิดจากสมองส่วนทาลามัสทำงานผิดปกติ ซึ่งมีผลต่อการอ่าน การสะกดคำ และจะส่งผลต่อการเขียนด้วย การให้คนทั่วไปได้รับรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจต่อบุคคลที่เป็นดิสเลคเซีย เพราะการเป็นดิสเลคเซียมิได้ส่งผลให้สมรรถภาพของสมองส่วนอื่นๆ ต้องสูญเสียตามไปด้วย ดังเช่น เจ้าหญิงเบียทริกซทรงพูดภาษาฝรั่งเศสได้ดี มีความสามารถทางด้านการแสดงและการคิดคำนวณ รวมทั้งมีความสามารถขั้นพื้นฐานอื่นๆ ด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ของดัชเชสออฟ ยอร์ค เกี่ยวกับพระธิดา

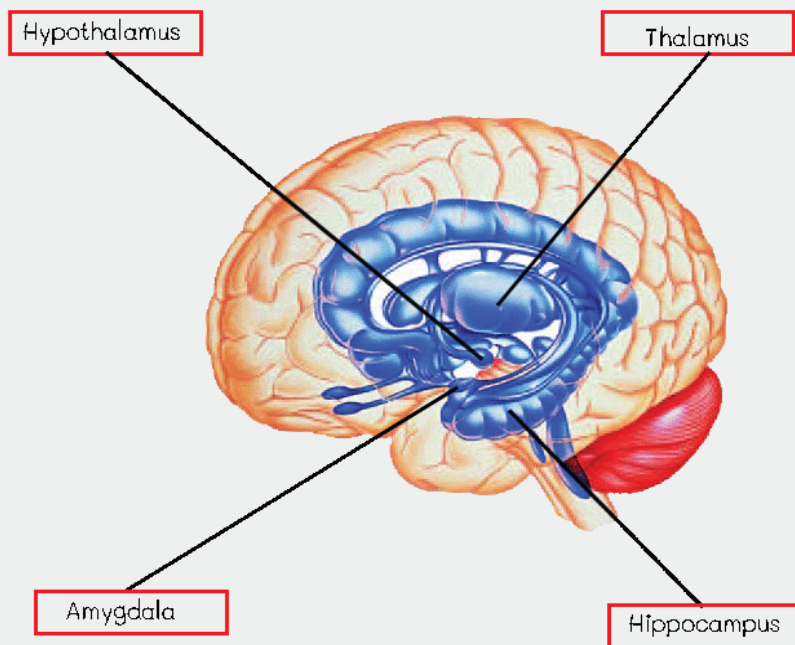
“She is very good at oral French, drama, numbers, just like her mother.”

สุดท้ายของบทสัมภาษณ์ดัชเชส ออฟ ยอร์ค ทรงกล่าวว่า มีเด็ก 1 ใน 10 คน ได้รับผลกระทบมาจากดิสเลคเซีย ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับอันเนื่องมาจากการอ่านและการสะกดคำไม่ได้ ทำให้อ่านผิด เขียนผิด ดิสเลคเซียเกิดจากความผิดปกติของสมอง จึงควรที่จะทำความเข้าใจว่าสมองแต่ละส่วนมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ก็มีความสัมพันธ์กัน หากส่วนหนึ่งส่วนใดเสียหายไป ศักยภาพในส่วนนั้นก็จะเสียไปด้วย ศักยภาพของสมองของมนุษย์ถ่ายทอดทางพันธุกรรม แต่สามารถพัฒนาได้ สมองส่วนที่มีผลต่อการอ่าน คือ ทาลามัส (Thalamus) อยู่ในระบบลิมบิก ดังภาพที่ 1 แสดงถึงสมองในระบบลิมบิก ซึ่งมี 4 ส่วน โดยแต่ละส่วนจะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกัน

ระบบลิมบิก

ระบบลิมบิก (Limbic system) เป็นสมองส่วนใน มีลักษณะเป็น กิ่งก้านแตกแขนงเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างหลวมๆ บริเวณขอบของสมอง ใจกลางสมองส่วนหน้า ระบบลิมบิกเป็นแรงจูงใจหลายชนิดที่ทำให้เกิดพฤติกรรม เช่น ความต้องการอาหาร เครื่องดื่ม ความต้องการทางเพศ และเป็นจุดรวมของพฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ เช่น ความกลัว ความโกรธ และความก้าวร้าว ระบบลิมบิกมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสมองทั้ง 4 กลีบน้อยมาก รูปภาพที่ 1 ได้แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและองค์ประกอบของระบบลิมบิก

รูปภาพที่ 1 : ตำแหน่งและองค์ประกอบของระบบลิมบิก

ที่มา : http://www.dorlingkindersley-uk.co.uk/static/clipart/uk/dk/exp_humanbody/exp_human047.jpg

ระบบลิมบิกประกอบไปด้วยสมองส่วนที่สำคัญ 4 ส่วน คือ ทาลามัส ไฮโปทาลามัส อามิกดาลา และฮิปโปแคมปัส โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทาลามัส ตำแหน่งอยู่ตรงกลางของสมองส่วนหน้าด้านใน เป็นศูนย์รับข้อมูลจากประสาทสัมผัสและส่งต่อไปยังเยื่อหุ้มสมอง ส่วนที่รับข้อมูล แปลข้อมูล และส่วนของการมองเห็น ถ้าสมองส่วนนี้ทำงานช้าก็จะส่งผลกระทบต่อ การอ่าน ทำให้ยากต่อการเรียนรู้และการอ่านหนังสือ เรียกอาการนี้ว่า ดิสเลคเซีย (dyslexia) ซึ่งเป็นอาการของความผิดปกติในการอ่าน

ไฮโปทาลามัส ตำแหน่งอยู่ที่บริเวณด้านล่างของสมอง คำว่า ไฮโป (hypo) แปลว่า ต่ำกว่า เพราะอยู่ด้านล่างของทาลามัส ไฮโปทาลามัส ทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายของมนุษย์ เพราะควบคุมความหิวกระหาย ระบบการย่อยอาหาร และแรงขับทางเพศ จึงทำให้ส่งผลต่ออารมณ์แรงขับพื้นฐาน และความรู้สึกต่างๆ ถ้าสมองส่วนนี้ได้รับอันตราย ความรู้สึกเหล่านี้จะสูญเสียไปด้วย

อามิกดาลา ตำแหน่งอยู่ที่สมองกลีบขมับ มีขนาดเล็กเท่าเมล็ดถั่ว อัลมอนต์ คำว่า “อามิกดาลา” มาจากคำว่า อัลมอนต์ (almond) มีผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ โดยเฉพาะความทรงจำเกี่ยวกับอารมณ์ต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ความกลัว ความก้าวร้าว ความสุข ความเสียใจ ความวิตกกังวล และพฤติกรรมการป้องกันตนเอง โดยได้ทดลองกับสัตว์ด้วยการตัดเอาอามิกดาลาออกไป พบว่าสัตว์นั้นไม่มีความกลัวต่อสิ่งใดเลย นอกจากนี้อามิกดาลาเป็นส่วนของสมองที่เป็นความสำคัญแรกเริ่มของสัญชาตญาณความก้าวร้าว

อ็อบโปแคมปัส โครงสร้างมีลักษณะโค้งอยู่ข้างในกลีบขมับ มีรูปลักษณ์เหมือนม่านน้ำ ทำหน้าที่เก็บความทรงจำที่ยาวนานและถาวร (fleet-ing memories) ถ้าเกิดอันตรายในส่วนนี้จะไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สถานที่ใหม่ๆ หรือหน้าคนใหม่ๆ ได้เลย เพราะความทรงจำใหม่จะไม่ถูกบรรจุลงไปในส่วนนี้

การทำงานของระบบลิมบิกจะเกี่ยวกับความอยู่รอด ทำให้มนุษย์ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความจำเป็นพื้นฐาน ปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิต โดยทาลามัสรับข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสทั้งหมดผ่านแกนสมองหรือก้านสมอง ทาลามัสจะตรวจสอบข้อมูล และส่งคำสั่งไปให้ร่างกายตอบสนอง ส่วนอามิกดาลาจะโยงความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวกับข้อมูล ถ้ารู้สึกไม่ชอบ กลัว หรือไม่ต้องการเรียนรู้ สมองส่วนนี้จะกั้นข้อมูลไว้ ไม่ส่งไปยังการเรียนรู้ ดังนั้นอารมณ์จึงเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ทุกขั้นตอน อามิกดาลาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้และเรียนรู้

สมองที่ส่งผลต่อการอ่าน คือ ทาลามัส ที่เป็นศูนย์รับข้อมูลจากประสาทสัมผัส เพื่อส่งต่อไปยังสมองที่แปลข้อมูล และการมองเห็น ด้วยเหตุนี้จึงต้องขยายความว่าส่งผลต่อการอ่านอย่างไร ขอยกตัวอย่างเช่น คำว่า ช้าง ถ้าสมองส่วนนี้เป็นปกติ พอเห็นคำนี้ก็เกิดภาพรวมแปลข้อมูลและอ่านได้ทันที แต่ในกรณีของดิสเลคเซีย ตัวอักษรแต่ละตัวค่อยๆ ปรากฏ เช่น ช_า_ง_” ค่อยๆ เดินทางมาทีละคำสู่สมองที่แปลความ จึงอ่านได้ช้า และตัวอักษรที่ปรากฏยังไม่สามารถแยกได้ เช่น อักษรคำว่า ช อาจจะเป็น ช ๘ หรือ ๓ หรือ... ยังรวมทั้งการแยกแยะตัวอักษรอื่นๆ ด้วย นี่เป็นตัวอย่าง ส่วนสระ วรรณยุกต์ หรือตัวการันต์ ก็มีผลตามมาด้วย จึงเกิดปัญหาการประสมคำ (ส่วนคำควบกล้ำ ร และ ล ไม่อยู่ในข่ายอาการนี้)

ดังที่กล่าวไว้แล้วว่าสมองสามารถพัฒนาได้ อากาโรดิสเลคเซียก็สามารถพัฒนาได้ อาจจะต้องใช้เวลา ใช้ความอดทนทั้งผู้เรียนและผู้สอน ถ้าผู้ปกครองและครูไม่มีความรู้ความเข้าใจดิสเลคเซีย จะกลายเป็นการซ้ำเติมเด็ก ทำให้เด็กเกลียดการอ่าน ในที่สุดก็ไม่อ่าน และจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย ขอยกตัวอย่างบุคคลหนึ่งที่เป็นดิสเลคเซีย คือ ไบรอัน เมน (Brian Mayne) ประวัติของท่านผู้น่าสนใจยิ่ง เนื่องจากเกิดมาโดยที่บิดาเป็นเจ้าของสวนสนุกเคลื่อนที่ (travelling funfair) ต้องตระเวนตามกองคาราวานไปเรื่อยๆ โดยปีหนึ่งๆ จะย้ายที่ 3 ครั้ง นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ไบรอัน เมน ขาดการเรียนต่อเนื่อง (เหมือนเช่นลูกของคนงานก่อสร้างในประเทศไทย) ทำให้อ่านหนังสือไม่ออก ซ้ำเติมอาการดิสเลคเซียที่มีอยู่แล้ว ถึงแม้จะจ้างครูพิเศษสอนก็ยังอ่านไม่ได้ จนอายุ 14 ปี สอบตกครั้งแล้วครั้งเล่า จึงได้รับอนุญาตให้ลาออกจากโรงเรียนเช่นบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะคนชั้นกรรมาชีพที่ไหนๆ ก็เหมือนกัน คือ จะเรียนแค่ให้อ่านออก เขียนได้ นับเลขเป็นก็สามารถออกจากระบบการศึกษาไปสู่ชีวิตได้แล้ว เป็นมุมมองที่คล้ายๆ กัน (If you can read and write a little, and if you know many beans make five, that's good enough.) ด้วยเหตุนี้ ไบรอัน เมน จึงตั้งใจจะออกไปประกอบอาชีพเป็นเซลล์ แต่เรียกว่าเป็นโชคดี (good fortune) ก็ว่าได้ เพราะได้พบครูคนหนึ่ง ชื่อว่าครูไมค์ โรสวอร์น (Mike Rosewarne) ครูคนนี้ได้พลิกชีวิตของไบรอัน เมน เพียงข้อความที่ครูส่งไปให้ไบรอัน เมน ง่ายๆ สั้นๆ ว่า “If you think you can, you can, If you think you can't you can't – and either way you're right.”

ข้อความนี้คือกุญแจแห่งความสำเร็จ เป็นพลังในทางบวกที่ทำให้ไบรอัน เมน เกิดความคิดว่าจะต้องทำได้ และต้องทำให้ได้ จึงพยายามที่จะอ่าน อ่าน และอ่าน ประกอบกับมีความกระหายใคร่รู้ในเรื่องต่างๆ เช่น ข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ เอกสาร ตำราต่างๆ จึงทำให้มีมานะจนสามารถอ่านได้ เขียนได้ ปัจจุบันจึงเป็นทั้งนักเขียน นักพูด เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ เพื่อจะถ่ายทอดถึงวิธีที่ทำให้ชีวิตเปลี่ยน และผู้ที่เปลี่ยนชีวิตของเขา คือ “ครู” นั่นเอง

คำพูดของครูมีอิทธิพลอย่างยิ่งใหญ่ สามารถพลิกชีวิตของเด็กได้ดังตัวอย่างข้างต้น จึงขอฝากให้ครูทุกคนใช้คำพูดที่ดี พูดให้กำลังใจ เพื่อเพิ่มพลังทางบวก เด็กไทยจะเป็นอย่างไร อนาคตเด็กไทยอยู่ในมือครู ถ้าเชื่อว่าสมองได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมและพัฒนาได้ ดิสเลคเซียจึงไม่ใช่เรื่องใหญ่อีกต่อไป

“ถ้าเราทำได้ด้วยความสามารถของตนเอง เราจะตะลึงในความสามารถที่เรามี”
If we all did the things that we are capable of doing
we would literally astound ourselves.

Thomas Edison

เอกสารอ้างอิง

- BBC News. (2005). Princess Beatrice has Dyslexia (Online). Available from <http://news.bbc.co.uk>., Retrieved on October 24, 2010.
- ISN Multimedia hot news. (2553). การศึกษา - สาธารณสุข (Online). Available from <http://www.isnhotnews.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2553.
- Mayne, B. (2006). Goal mapping the practical work book. How to turn your dreams into realities. UK : Watkins.
- Plotnik, P. (1996). Introduction to psychology. (4th ed.) CA : Brooks/Cole.

เพื่อเด็กก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือ

โดย...สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

หากจะกล่าวถึงปัญหาเด็กที่อ่านหนังสือไม่ออก คงตัดสินเด็ดขาดได้ยากกว่าเกิดจากสาเหตุใด เพราะทุกประเทศแม้แต่ประเทศที่เจริญแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาก็ประสบปัญหานี้ อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว และความนิยมการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่มีขีดจำกัด

ประเทศไทยนอกจากอิทธิพลด้านเทคโนโลยีแล้ว ยังมีผลสืบเนื่องจากการจัดการศึกษาที่มีข้อจำกัดหลายประการ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ ทั้งที่พยายามผลักดันเรื่องนี้อย่างเต็มที่แล้ว งบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ แม้ได้รับจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เป็นค่าเงินเดือนและค่าวิทยฐานะของครู งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีเพียงเล็กน้อย ทำให้ไม่ถึงมาตรฐานอย่างที่ควรจะเป็น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดจุดเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กล่าวเฉพาะเรื่องภาษาไทย เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่านเขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

อ่านออก ป.1 – 3 อ่านคล่อง ป.4 – 6

ป. 1 – 3 อ่านออก หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความหมายของถ้อยคำ ประโยค ข้อความสั้นๆ เรื่องราวในสื่อต่างๆ หรือในหนังสือได้ตามระดับชั้นของผู้เรียน

ป. 4 – 6 อ่านคล่อง หมายถึง ความสามารถอ่านออกเสียงชัดเจน ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่านในระยะเวลาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนและสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้

- ป.1 อ่านคำพื้นฐานและเข้าใจความหมายของคำพื้นฐาน ได้ไม่น้อยกว่า 600 คำ
- ป.2 อ่านคำพื้นฐานและเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ไม่น้อยกว่า 800 คำ และอ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่าย ใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ และมีมารยาทในการอ่าน
- ป.3 อ่านคำพื้นฐานและเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ไม่น้อยกว่า 1,200 คำ และอ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่าย ใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ และมีมารยาทในการอ่าน
- ป.4 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนอย่าง คล่องแคล่ว สรุปใจความสำคัญ และมีมารยาทในการอ่าน
- ป.5 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนอย่าง คล่องแคล่ว สรุปใจความสำคัญ ข้อคิดเรื่องที่อ่าน และมีมารยาทในการอ่าน
- ป.6 อ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนอย่าง คล่องแคล่ว สรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และมีมารยาท ในการอ่าน

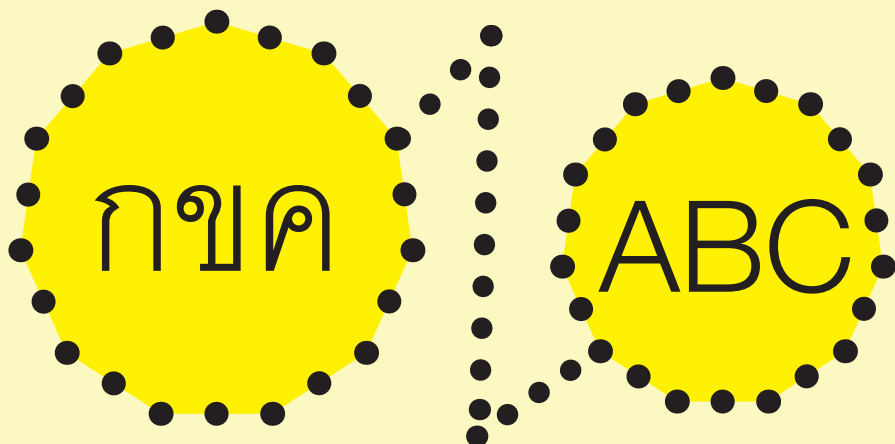

เขียนได้ ป. 1 – 3 เขียนคล่อง ป. 4 – 6

ป. 1 – 3 เขียนได้ หมายถึง ความสามารถเขียนคำ ประโยค ข้อความสั้นๆ
เรื่องราวได้ถูกต้อง เหมาะสม ตามระดับชั้น
ของผู้เรียน

ป. 4 – 6 เขียนคล่อง หมายถึง ความสามารถเขียนคำ ประโยค ข้อความ
เรื่องราวถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา
ได้รวดเร็วในระยะเวลาที่เหมาะสมตาม
ระดับชั้นของผู้เรียน

- ป.1 เขียนคำพื้นฐานได้ไม่น้อยกว่า 600 คำ ประโยคง่ายๆ และมีมารยาทในการเขียน
- ป.2 เขียนคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ไม่น้อยกว่า 800 คำ เขียน
บรรยายภาพ และมีมารยาทในการเขียน
- ป.3 เขียนคำพื้นฐานเพิ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ไม่น้อยกว่า 1,200 คำ เขียน
เรื่องจากภาพ และมีมารยาทในการเขียน
- ป.4 เขียนย่อความอย่างคล่องแคล่วและมีมารยาทในการเขียน
- ป.5 เขียนแสดงความรู้ลึกและความคิดเห็นอย่างคล่องแคล่วและมีมารยาทในการเขียน
- ป.6 เขียนเรียงความอย่างคล่องแคล่วและมีมารยาทในการเขียน

เกณฑ์การผ่าน

การประเมินความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทย ชั้น ป.1 – ป.3

การอ่านออก : อ่านคำ ประโยค ข้อความ ร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ระดับคุณภาพ

คะแนน	80 - 100	ระดับดีมาก
คะแนน	70 - 79	ระดับดี
คะแนน	60 - 69	ระดับพอใช้
คะแนน	1 - 59	ปรับปรุง (ต่ำกว่าเกณฑ์)

การเขียนได้ : เขียนคำ ประโยค ข้อความ ร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ระดับคุณภาพ

คะแนน	80 - 100	ระดับดีมาก
คะแนน	65 - 79	ระดับดี
คะแนน	50 - 64	ระดับพอใช้
คะแนน	1 - 49	ปรับปรุง (ต่ำกว่าเกณฑ์)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบหรือเทคนิควิธีสอนได้ต่างๆ นานา มีตัวอย่างและสื่อการเรียนรู้ให้เลือกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียนเดียวกัน หรือจากต่างพื้นที่ หากครูมีความตั้งใจจริงและหมั่นแสวงหาความรู้ ที่สำคัญต้องเปิดใจกว้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยิ่งปัจจุบันด้วยแล้วเทคโนโลยีสารสนเทศเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เพียงทำนุใช้ให้ถูกวิธีก็จะได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้นได้ไม่ยาก แค่เปิด Google โลกที่กว้างใหญ่ก็จะมาอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ มีข้อมูลให้เลือกจากทุกมุมโลก

สำหรับขั้นการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ตามหลักสูตร จะขอแนะนำ 9 ขั้นตอน สอนอ่านออก เขียนได้ สอนจากง่ายไปหายาก

1. รู้จัก รักอักษรไทย (พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์)
2. อ่านเขียน คำง่ายๆ ไม่มีตัวสะกด
3. อ่านเขียน จำจดตัวสะกด 8 มาตรา
4. อ่านเขียน คำที่สระพาเปลี่ยนรูป ลดรูปได้
5. อ่านเขียน คำใหม่ ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา
6. อ่านเขียน ต่อมาไปถึงคำอักษรควบ อักษรนำ
7. อ่านเขียน ซ้ำๆ คำที่มีตัวารันต์
8. อ่านเขียน คำมี ร หัน ได้หลากหลาย (รร)
9. อ่านเขียน ขั้นสุดท้ายคำที่มีข้อยกเว้น

อย่างไรก็ตาม ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ จึงขอเสนอแนะว่า เด็กในชั้น ป.1 – 3 นั้น สิ่งจำเป็นมากๆ คือ การฝึกฝนทักษะในทุกๆ ด้าน ทั้งฟัง อ่าน พูด และเขียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียน ครูควรให้ความสำคัญใช้เวลาให้เด็กฝึกอ่านและเขียน ทุกครั้งที่มีโอกาส และมีใช้เฉพาะเวลาเรียนภาษาไทยเท่านั้น ครูทุกคนและทุกกลุ่มสาระ ต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้เด็กได้อ่านและเขียน

เพื่อให้การพัฒนาภาษาไทยตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนภาคเรียนใหม่นี้ โรงเรียนได้ทำสิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้แล้วหรือยัง

1. มีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูผู้สอน และการบริหารจัดการที่ดี โดยโรงเรียน ควรผนวกแผนงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ในการประกันคุณภาพ ของโรงเรียนด้วย

2. มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครูภาษาไทย และข้อมูล นักเรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนภาษาไทยต่ำกว่ามาตรฐาน โดยเฉพาะในชั้น ป. 2 เป็นต้นไป

3. มีการบริหารจัดการที่ดี คัดเลือกครูภาษาไทยที่มีคุณภาพ มีความพร้อม เข้าใจพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียน ให้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2

4. จัดทำแผนสอนซ่อมเสริมภาษาไทยแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน การเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยประสานความร่วมมือระหว่างครูภาษาไทย ครูสอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น บุคลากรในโรงเรียนและต่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน

5. เสริมสร้างนิสัยรักการอ่านการเขียน และการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ ปีละไม่น้อยกว่า 6 เล่ม ฝึกอ่านสรุปความ ย่อความ เรียงความ และเขียนบันทึก แต่ละประเภทไม่น้อยกว่า 6 เรื่อง โดยบูรณาการและเชื่อมโยงภาษาไทยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนา สติปัญญาและคุณธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน และพื้นฐานวัฒนธรรมไทย โดยแสดงผลการอ่านการเขียนที่ชัดเจน

6. ครูภาษาไทยจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย และฝึกคิด โดยปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึงและเพียงพอด้วยวิธีเรียน เทคนิค วิธีสอน และสื่อที่เหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่ม เป้าหมาย

7. ครูภาษาไทยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนได้แสดงออกอย่าง ชัดเจน จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ตามสัดส่วนที่เหมาะสม

การป้องกันและแก้ไขปัญหการอ่านการเขียนภาษาไทยนี้ ขอเพียงครูเข้าใจเด็ก และทุ่มเทพลังกำลังกายกำลังใจเอาใจใส่ดูแลเด็กไม่ให้สูญเสียบไ้ในระหว่างทาง ยกย่องความสามารถด้านอื่นของเด็กให้ปรากฏ ให้เด็กปรับตัวได้ มีความมั่นใจ และมีกำลังใจที่จะเรียนรู้ระดับต้นให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี เด็กและเยาวชนลูกหลานไทย เมื่อมีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยที่ดี ก็จะสามารรถเรียนรู้ระดับสูงต่อไป และเรียนอย่างมีความสุข พร้อมที่จะก้าวอย่างข้ามผ่านปัญหาความไม่รู้ไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างมั่นใจ

รู้ทันอาเซียน

เรียบเรียงโดย...ปรีชา หมั่นคง

นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

อาเซียน (ASEAN) มาจากคำว่า “Association of Southeast Asian Nations” แปลเป็นไทยว่า **สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** กระทรวงการต่างประเทศใช้คำนี้ ราชบัณฑิตยสถาน บัญญัติคำว่า **สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** สุดแท้แต่ใครจะเลือกใช้ แต่สำหรับในฉบับนี้ขอใช้คำว่า สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อสังเกตคำว่า ASEAN จะต้องเขียนด้วยตัวอักษรตัวใหญ่เสมอ สำหรับ ASEAN กับ Asian จะออกเสียงคล้ายกัน แต่ความหมายต่างกัน Asian หมายถึง ชนชาติในทวีปเอเชียทั้งหมด ส่วน ASEAN หมายถึง ชาติในประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ ขณะนั้นเป็นการรวมตัวกันของประเทศ 5 ประเทศ เป็นผู้ก่อตั้ง ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ผู้แทนของแต่ละประเทศมีดังนี้

1. นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซีย)
2. ตุน อับดุล ราซิก บิน อุเซิน (รองนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาแห่งชาติของมาเลเซีย)
3. นายซีโซ รามอส (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของฟิลิปปินส์)
4. นายเอส ราชารัตน์ม (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสิงคโปร์)
5. พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย)

ในยุคแรกนั้น อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภูมิภาค แต่ต่อมาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคให้เป็นปึกแผ่น เพราะประเทศรอบข้างมีการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม จึงได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มอาเซียน เพื่อมิให้ระบอบคอมมิวนิสต์แทรกซึมเข้ามาในประเทศไทยแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ จึงเป็นสาเหตุหลักที่มาของการจัดตั้งกลุ่มอาเซียน

ต่อมาเมื่อระบอบคอมมิวนิสต์ล่มสลาย ประเทศต่างๆ ก็เริ่มสนใจที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ดังนี้

- บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527)
- เวียดนาม (เป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538)
- ลาวและพม่า (เป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540)
- กัมพูชา (เป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542)

จากการรับกัมพูชาเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียน ทำให้มีสมาชิกรอบ 10 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ละประเทศมีชื่อประเทศเป็นทางการ คือ

1. บรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam) เมืองหลวง คือ บันดาร์เสรีเบกาวัน (Bandar Seri Begawan)
2. ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia) เมืองหลวง คือ พนมเปญ (Phnom Penh)
3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia) เมืองหลวง คือ จาการ์ตา (Jakarta)
4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (The Lao People's Democratic Republic) เมืองหลวง คือ เวียงจันทน์ (Vientiane)
5. มาเลเซีย (Malaysia) เมืองหลวง คือ กัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur)
6. สหภาพพม่า (Union of Myanmar) เมืองหลวง คือ เนปิดอว์ (Nay Pyi Taw)
7. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines) เมืองหลวง คือ มะนิลา (Manila)
8. สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) เมืองหลวง คือ สิงคโปร์ (Singapore)
9. ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand) เมืองหลวง คือ กรุงเทพมหานคร (Bangkok)
10. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam) เมืองหลวง คือ ฮานอย (Hanoi)

สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ รูปวงข้าวสีเหลืองบนพื้นสีแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน วงข้าว 10 ต้นมัดเป็นหนึ่งเดียว หมายถึง ประเทศ 10 ประเทศ สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ และพลังขับเคลื่อนไปข้างหน้า สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และสีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

การดำเนินนโยบายของอาเซียน เป็นผลจากการประชุมหารือทั้งในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน การประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) คือ การประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายในภาพรวม และเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันประกาศเป้าหมาย และแผนงานของอาเซียนในระยะยาวโดยจัดทำเอกสารในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ข้อตกลง (Convention)

ในยุคแรกนั้นอาเซียนได้ประชุมเรื่องการเมืองและความมั่นคงเป็นส่วนใหญ่ มีการจัดทำปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง (Zone of Peace Freedom and Neutrality - ZOPFAN) ต่อมาปี พ.ศ. 2514 มีการจัดทำสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation - TAC) ส่วนในปี พ.ศ. 2519 อาเซียนจัดทำสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคนี้ (Treaty of the Southeast Asian Nuclear Weapon Free Zone - SEANWFZ) และในปี พ.ศ. 2537 อาเซียนได้มีการริเริ่มการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) โดยไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งแรก

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียนได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA) ในปี พ.ศ. 2535 เพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน เป็นการช่วยส่งเสริมการค้าภายในอาเซียนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตสินค้าและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งได้ขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อให้การรวมตัวทางเศรษฐกิจสมบูรณ์แบบและมีทิศทางที่ชัดเจน โดยจัดตั้งเขตลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม อาเซียนได้ร่วมมือกันในหลายๆ ด้าน เพื่อให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Communication) ภายในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ. 2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน **ในด้านการเมือง** ให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Communication)” **ด้านเศรษฐกิจ** ให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Communication)” และ**ด้านสังคมวัฒนธรรม** ให้จัดตั้ง “ประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Communication)” แต่ต่อมาผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องต้องกันว่าให้เร่งรัดการเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก 5 ปี คือ **เป็นประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015)**

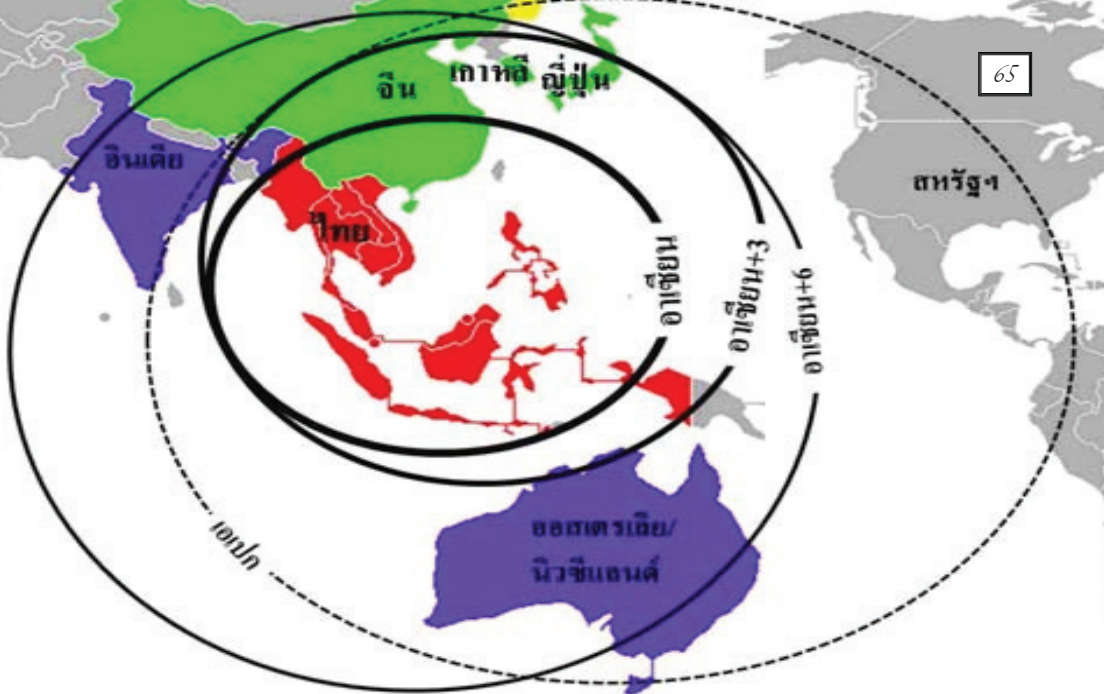

ประชาคมอาเซียน

ความหมายและความสำคัญ

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรืออาจกล่าวได้ว่าการเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” มีความแข็งแกร่ง และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงและวางรากฐานการพัฒนาของอาเซียนครั้งใหญ่ อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศจีนและอินเดีย เพราะประเทศเหล่านี้มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 จากการที่ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายใน พ.ศ.2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้แล้วเสร็จ ใน พ.ศ.2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อยซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลัก ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. **ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political –Security Community)** อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคงเพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหา และความขัดแย้งโดยสันติวิธี ทั้งนี้เพื่รองรับการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political – Security Community Blueprint) โดยเน้นใน 3 ประการ คือ

1.1 การมีกฎเกณฑ์และค่านิยม

ร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำ เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น

1.3 การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์

กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN + 3 คือ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

1.2 ส่งเสริมความสงบสุข และ

รับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน ที่ครอบคลุมในทุกด้าน รวมทั้งร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึงมาตรการสร้างความไว้วางใจ และการระงับข้อพิพาทโดยสันติ เพื่อป้องกันสงคราม และให้ประเทศสมาชิกอยู่ด้วยกันโดยสันติสุขและไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติ และภัยธรรมชาติ

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community)

อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2553 โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ

2.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงาน และเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเวลาที่จะค่อยๆ ลด หรือยกเลิกอุปสรรคระหว่างกันเป็นระยะๆ ทั้งนี้กำหนดให้ลดภาษีสินค้าให้เป็นศูนย์ และลดหรือเลิกมาตรการที่มีใช้ภายในปี พ.ศ. 2553 โดยเปิดตลาดภาคบริการทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2558 และเปิดเสรีการลงทุนภายในปี พ.ศ. 2553

2.2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) และการส่งเสริมขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น ขอรริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration - IAI) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก

2.4 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบาย เศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

ผู้นำอาเซียนเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา เพื่อเป็นการนำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (E-ASEAN) การบริการ ด้านสุขภาพ ท่องเที่ยว และการขนส่งทางอากาศ ซึ่งอาเซียนได้ดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดให้ประเทศสมาชิกรับผิดชอบในการจัดทำแผนดำเนินการในแต่ละสาขา ได้แก่

ไทย	: ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน)
พม่า	: สินค้าเกษตรและสินค้าประมง
อินโดนีเซีย	: ยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้
มาเลเซีย	: ยางและสิ่งทอ
ฟิลิปปินส์	: อิเล็กทรอนิกส์
สิงคโปร์	: เทคโนโลยีสารสนเทศและการบริการด้านสุขภาพ

2) จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขา (Framework Agreement for the Integration of the Priority Sectors) และพิธีการสำหรับแต่ละสาขา (ASEAN Setoral Integration Protocol) รวม 11 ฉบับ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้ในการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญทุกสาขา โดยมีมาตรการสำคัญ คือ การเปิดเสรีการค้า ด้านสินค้า การบริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการลงทุน การส่งเสริมการค้าและการลงทุน และความร่วมมือในด้านอื่นๆ

3) กำหนดให้ พ.ศ. 2553 เป็นเป้าหมายการรวมตัวของสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว โดยให้มีการผ่อนปรนสำหรับกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community) อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกัน เพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional Cooperation) ภายใต้สังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจกรรมพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด และการจัดการกับภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน

อาเซียนได้ตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมเอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)
- 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
- 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

โดยมีกลไกการดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมรายสาขาระดับอาวุโส (Senior Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) และคณะรัฐมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community Council)

ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความร่วมมือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนมีความกินดีอยู่ดี และมีฐานะทางสังคมที่ทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของอาเซียน ประกอบด้วย **สำนักเลขาธิการอาเซียน** (ASEAN Secretariat) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างประเทศสมาชิก โดยมี เลขาธิการอาเซียน (Secretary - General of ASEAN) เป็นหัวหน้าสำนักงาน ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี โดยผู้ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ซึ่งเป็นคนไทยที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ.2551-2555 และสำนักงานอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) เป็นหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงการต่างประเทศ ของประเทศสมาชิกอาเซียน มีหน้าที่ประสานกิจกรรมอาเซียนในประเทศนั้นๆ และ ติดตามผลการดำเนินงาน สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ และคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives)

จากข้อมูลดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) ในตอนแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อรักษาและป้องกันให้ภูมิภาคนี้มีความมั่นคงทางด้านการเมือง การปกครอง แต่ต่อมาสภาพกระแสโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ก็เริ่มหันมาร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักเพื่อความอยู่รอด และคำนึงถึงชีวิตของประเทศในภูมิภาคนี้ แม้ว่าในวันที่ 1 มกราคม 2553 เริ่มใช้เขตการค้าเสรีอาเซียนในทางด้านเศรษฐกิจแล้ว โดยใช้สินค้าบางรายการ เช่น สินค้าเกษตร แต่พอปี 2558 ทุกประเทศก็จะเปิดประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว คือ **“อาเซียนเป็นตลาดหนึ่งเดียวหนึ่งประชาคม” (ASEAN’s one – market , one – community)**

บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2552). **ประเทศไทยกับอาเซียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เปเปอร์เฮาส์.

กองอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). **แผนงานการจัดตั้งประเทศสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ค.ศ.2009–2015)**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คาริสมามีเดีย.

เอกสารของอาเซียน. กระทรวงการต่างประเทศ. **แนะนำให้รู้จักอาเซียน**. มปป.

เอกสารจากกรมอาเซียน. กระทรวงการต่างประเทศ. **The ASEAN Charter กฎบัตรอาเซียน**. มปป.

AUN Newsletter, Volume Issue 1 June 2009 , ASEAN University Network Secretariat.

ก้าวอย่าง ทางเดิน

โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู

ในโลกปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จะต้องจัดให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตโดยเร็วที่สุด เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิที่เป็นจริง ทั้งนี้ คนพิการและครอบครัวจะสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมทั่วไปอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม นี่คือปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลต้องการที่จะเพิ่มสิทธิและโอกาสทางการศึกษา อย่างมีคุณภาพให้กับคนไทยทุกคน

โดย 3 ปีที่ผ่านมา ปัญหาของเด็กพิการที่มีความพิการมาก บ้านก็อยู่ไกลจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อีกทั้งฐานะก็ยากจน ขณะเดียวกันพ่อแม่ผู้ปกครองก็ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะในการดูแลลูกพิการ และยังไม่ยอมรับหรือยังไม่มีกำลังใจพอที่จะมาดูแลลูกพิการ เด็กพิการกลุ่มนี้จึงถูกละเลยจากครอบครัว รวมทั้งชุมชนก็ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการช่วยเหลือแต่อย่างใด จึงเป็นช่องว่างของการเข้าถึงสิทธิที่เป็นจริง และมีแนวโน้มที่เด็กพิการกลุ่มนี้จะถูกทิ้งให้อยู่กับครอบครัวตามลำพัง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักและเห็นความสำคัญในสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของคนทุกคน จึงมอบหมายให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ทำการศึกษาถึงแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการกลุ่มนี้โดยขอสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากมูลนิธิสกลเพื่อคนพิการ ทำให้พบคำตอบว่าเราสามารถพัฒนาให้ครอบครัวที่มีลูกพิการจัดการศึกษาอยู่กับบ้านได้ โดยการประสานงานและสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษและเครือข่าย

ปีการศึกษา 2553 และปีการศึกษา 2554 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จำนวน 53.4 ล้านบาท และ 30.68 ล้านบาท ตามลำดับ เพื่อดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการที่ไม่สามารถมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษได้ เนื่องจากมีความพิการมากและฐานะยากจน ภายใต้โครงการ**ปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู** โดยมีครอบครัวที่มีลูกพิการเข้าร่วมโครงการ จำนวน 8,500 ครอบครัวในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ

โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาพ่อแม่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการที่อยู่ที่บ้าน ตลอดจนการปรับสภาพบ้าน สันนิบาสนสื่อการสอนให้ครอบครัว ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจะเป็นหน่วยบริหารโครงการในแต่ละพื้นที่ โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจะกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ดังนั้นในการจัดการจึงมุ่งผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก โดยอาศัยการกำหนด วัตถุประสงค์การทำงาน และมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้า หรือความสำเร็จของโครงการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

แผนการดำเนินงานและวิธีที่ใช้ในการประเมินผลจะถูกกำหนดขึ้นด้วยความร่วมมือกันของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษในทุกระดับของสายการปฏิบัติงาน ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นทีมในแต่ละจังหวัด โดยกำหนดให้มีการพัฒนาครอบครัวจากกรอบแนวคิดการเพิ่มพูนภูมิปัญญา และความสามารถแห่งครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ปรับรูปแบบการเรียนรู้ภายในครอบครัวให้สอดคล้องกับความพิการของลูก การสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ในการพัฒนาลูกพิการ การเรียนรู้ร่วมกัน และการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นครอบครัวแห่งการเรียนรู้ที่จะพัฒนาลูกพิการต่อไป

องค์ประกอบในการทำงานของครอบครัวกับศูนย์การศึกษาพิเศษ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และวางแผนร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์และแผนพัฒนาการศึกษาของลูกพิการแต่ละครอบครัว ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป นอกจากนั้นวัตถุประสงค์ของทุกฝ่ายจะต้องมีความสอดคล้องกัน

2. ผู้บริหาร ครู ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ต้องมีทัศนคติและความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและสิทธิหน้าที่

3. การจัดงานให้ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

4. การจัดให้มีระบบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หรือความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของแต่ละครอบครัว

วิธีการดำเนินโครงการ

การดำเนินงานจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ระดับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และระดับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน
สร้างความเข้าใจ สำหรับครูและ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ

2. จัดสรรงบประมาณตาม
จำนวนครอบครัว โดยเฉลี่ย
ครอบครัวละ 10,000 บาท

3. ประชาสัมพันธ์โครงการกับ
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. นิเทศติดตามผล โดยคณะกรรมการจาก
ส่วนกลางและภูมิภาค

ระดับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

1.การจัดให้มีระบบข้อมูล
ครอบครัว และข้อมูลเด็กพิการ
รายครอบครัว

3.อบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง
เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
และสร้างเจตคติที่ถูกต้อง

5. การจัดทำแผนบริการ
ช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวและ
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

7. จัดครูเพื่อร่วมจัดการเรียนรู้
สู่ครอบครัว

9. การจัดให้มีระบบข้อมูล
ย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
หรือความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการ
ดำเนินงานของแต่ละครอบครัว

2.การกำหนดวัตถุประสงค์
และการวางแผนร่วมกับครอบครัว
เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาการศึกษา
ของลูกพิการแต่ละครอบครัว

4.ดำเนินการให้ ผู้บริหาร ครู
ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้อง
มีทัศนคติและความรู้ความสามารถ
ในการจัดการศึกษาและสิทธิหน้าที่

6. การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการ
ส่งเสริมให้ครอบครัว และ
ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

8.สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก
วัสดุฝึก
สำหรับครอบครัว ในการฝึกลูก

ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

ด้านปริมาณ

ผลการดำเนินงานในปีการศึกษา 2553 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทั่วประเทศ 76 ศูนย์ ได้สำรวจ ค้นหา และพัฒนาครอบครัวที่มีลูกพิการรุนแรง และมีฐานะยากจน เข้าร่วมโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู จำนวน 5,340 ครอบครัว โดยทุกครอบครัวได้รับการฝึกอบรมและได้รับสื่อการสอนสำหรับครอบครัว และสามารถปรับสภาพบ้านให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการโดยครอบครัว เสมือนว่ามีห้องเรียนสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพและจัดการเรียนรู้ จำนวน 5,340 ห้องเรียน มีครูและเครือข่ายได้รับการอบรม ประสานความรู้ร่วมกัน จำนวน 1,520 คน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาชีพ นักพัฒนาชุมชน อาสาสมัคร และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านคุณภาพ

การพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในครอบครัว โดยการใช้แผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. การพัฒนาบุคลากรให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้เข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาลูกที่บ้านได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูและผู้ปกครอง สอดคล้องและเหมาะสมกับเด็กพิการทุกประเภทความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจึงมีแนวทางการจัดการเรียนรู้และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีประสิทธิภาพ และเด็กพิการเกิดการพัฒนาอย่างเหมาะสม

3. มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กพิการทุกคน และมีแผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวที่เน้นครอบครัวเป็นสำคัญ ส่งผลให้เด็กพิการทุกคนที่เข้าร่วมโครงการเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเต็มตามศักยภาพ

4. การจัดทำสื่อการสอน ทำให้ครอบครัวมีสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมกับเด็กพิการ ส่งผลให้เด็กพิการได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น

5. ผลจากการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาเด็กพิการ โดยครู ครอบครัว พ่อแม่ และเครือข่าย ทำให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก 3) ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 4) ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา 5) ทักษะทางสังคม 6) ทักษะการใช้สติปัญญา และทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ (สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น , เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ)

6. จากการจัดโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู พ่อแม่สามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย ทำให้เด็กพิการได้พัฒนาตนเองทางด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านการเขียน การวาดภาพระบายสี และทักษะด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทำให้เด็กพิการมีพัฒนาการที่ดีขึ้น พ่อแม่มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ

7. ห้องเรียนแต่ละห้อง หรือบ้านนักเรียนพิการ มีการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กพิการ ทำให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

8. การจัดทำเอกสารเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมีเอกสารที่ให้ความรู้กับผู้ปกครอง และผู้มารับบริการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคามพิการ ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีความรู้ความเข้าใจและยอมรับเด็กพิการมากขึ้น

ก้าวอย่าง.....สู่วันข้างหน้า

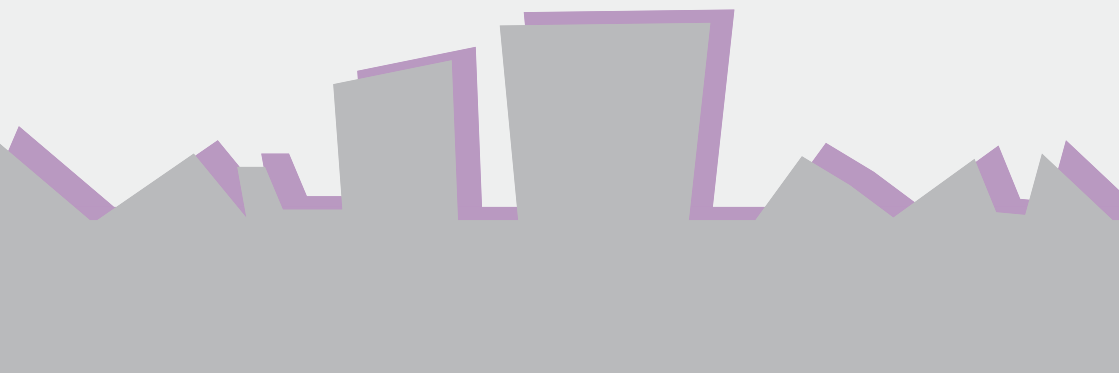
ปีการศึกษา 2554 ยังดำเนินโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครูอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายครอบครัวที่จะเข้าร่วมโครงการประมาณ 8,500 ครอบครัว และมีความเชื่อมั่นว่าการประสานการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ ครอบครัว และเครือข่าย ที่ทำงานในพื้นที่จะสามารถขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษาภายใต้โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครูเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิและใช้ประโยชน์ได้จริง ตลอดจนสังคม ชุมชน ครอบครัว อยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมไม่ทอดทิ้งกัน ทุกฝ่ายยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เกิดความเชื่อมั่น และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกันต่อไป

สุพล บุญธรรม

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่น่าจะนำมาสู่.....

การจัดการมัธยมศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

โดย...ดร. ศักดิ์สิน ช่องดารากุล

นักวิชาการศึกษา

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ.

ถ้าวิเคราะห์ถึงมิติคุณภาพการศึกษาในการจัดการศึกษา จะพบว่า ได้มีการกล่าวถึง **ด้านสมรรถนะ** (Performance) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะสำคัญในการแสดงออกมาเป็นผลผลิตที่เป็นชิ้นงานหรือภาระงาน **ด้านคุณลักษณะพิเศษ** (Features) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาเพียงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระพื้นฐานเท่านั้น แต่จะต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการที่เป็นคุณลักษณะพิเศษในเรื่องนั้น ๆ **ด้านความตรงตามข้อกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้** (Conformance) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดจะต้องจัดการศึกษาได้ตรงตามข้อกำหนดและตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้และเป็นไปตามคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับผู้รับบริการ **ด้านความคงทน** (Durability) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ติดตัวคงทนอยู่นาน รวมทั้งมีความรู้และทักษะที่ลึกซึ้ง **ด้านความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น** (Reliability) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และได้เรียนรู้ทักษะที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและมีความทันสมัย **ด้านความรู้สึกที่ดี** (Aesthetics) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ภาพพจน์ที่ปรากฏในสายตาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นภาพพจน์ที่ดี **ด้านความสามารถในการให้บริการ** (Serviceability) เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการให้บริการแก่สังคม และชุมชนที่ผู้เรียนศึกษาอยู่ ที่เป็นการสนองตรงตามความต้องการของสังคม **ด้านการรับรู้คุณภาพ** (Perceived Quality) เป็นการจั

การศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องตรงตามการรับรู้ ความมีคุณภาพของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คุณภาพการศึกษาเป็นวิธีที่พัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี และบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ หรือความต้องการของแต่ละสถานศึกษา ที่ได้ดำเนินงานตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

สำหรับการจัดการมัธยมศึกษาที่ดีมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องกระบวนการจัดการศึกษาที่เป็นระบบ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และหรือส่งเสริมสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง และตรงตามความเป็นจริง ตามกระบวนการจัดการ คือ

1. เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ความเป็นคนดี นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นทรัพยากรบุคคลที่อยู่ในช่วงของวัยเปลี่ยนผ่าน (จากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่) หลักการจัดการศึกษาที่ผ่านมาสรางขึ้นภายใต้ปรัชญาของสังคมเมือง ซึ่งเป็นปรัชญาแนวสังคมการผลิต ทำให้การศึกษามีหน้าที่ให้ความรู้ ทักษะ และวิธีคิด ที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำการผลิตได้อย่างรวดเร็ว โดยการสร้างและใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง ซึ่งมักจะมีประสิทธิภาพในการทำลายสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ยังส่งผลให้เกิดสังคมที่เน้นค่านิยมในการบริโภค มีการบริโภคที่เกินความจำเป็นอย่างไม่จำกัดเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่มีจุดสิ้นสุด ปราศจากความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคฝ่ายหนึ่ง กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตและเป็นที่อยู่อาศัยของคนอีกฝ่ายหนึ่ง อีกทั้งส่งเสริมให้คนอยู่เหนือธรรมชาติและมีฐานะเป็นผู้แสวงหาประโยชน์จากธรรมชาติมากกว่าที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ แต่ในการจัดการศึกษาปัจจุบันโรงเรียนต้องทำหน้าที่พัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

1) ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะที่สำคัญ คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้มากกว่า 1 ภาษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้องและชอบธรรม มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต พื้นฐานที่ถูกต้องและมีคุณค่าต่อตนเองและเพื่อนมนุษย์ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเอง งานอาชีพ และสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการ คือ มีจิตใจรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ บนพื้นฐานของความเป็นไทย และสังคมแบบประชาธิปไตย มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อบุคคล องค์กร และสถาบันที่มีความผูกพันกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ใฝ่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณค่าที่สูงขึ้น อยู่อย่างพอเพียง กล่าวคือ รู้จักประมาณตนเพื่อความสุขของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มุ่งมั่นในการทำงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริต เพื่อคุณภาพ ประสิทธิภาพของการทำงาน และการประกอบอาชีพ รักความเป็นไทย มีความภูมิใจ และมีจิตสาธารณะ

1.2 มีความรู้ตามระดับชั้นที่กำหนด (ม. 3 , ม. 6) และเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

1.3 อยู่ในสังคมประชาธิปไตยที่เป็นสุข โดยสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดีและมีเหตุผลในสังคมทุกระดับ

2. ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีคุณภาพประสิทธิภาพได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3) หรือหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เป็นตัวกลางที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ

2.2 นักเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นปัจจัยที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก คือ เป็นตัวแปรที่ควบคุมได้ยากที่สุด โดยทั่วไป สามารถจัดนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มได้ ดังนี้

- 1) กลุ่มเก่ง หรือ กลุ่มดี
- 2) กลุ่มกลาง
- 3) กลุ่มอ่อน

2.3 ครู คือ บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา โดยทั่วไป ครูในระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) เป็นบุคคลที่มีความรู้ (Knowledge) ตามกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ ในระดับ “รู้จริง รู้แจ้ง” คือ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าองค์ความรู้ ในรายวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ

2) มีความรู้ในเรื่องของกระบวนการจัดการ (Process) ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามความแตกต่างระหว่าง บุคคลของนักเรียน สามารถพัฒนานักเรียนได้ทุกกลุ่ม ให้มีความรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เป็นไปตามเอกัตภาพอย่างแท้จริง

3) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) คือ เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีความเสียสละในการมุ่งมั่นพัฒนา นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกคน ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ

4) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างดี สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เรียน

5) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้ตรงตามสภาพจริง

6) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่แท้จริง

2.4 ผู้บริหารโรงเรียน (ผอ.) เป็นบุคคลสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ควรมีความสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การบริหารจัดการเชิงระบบที่มุ่งเน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารข้อมูล (Data) การพัฒนาข้อมูล (Information) การนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทุก ๆ เรื่อง

3) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ในระดับที่สามารถเป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อการปรับปรุง แก้ไข และหรือพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียนให้สามารถจัดการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียน ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

4) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบประกันคุณภาพในระดับผู้นำของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรประเมินมาตรฐาน

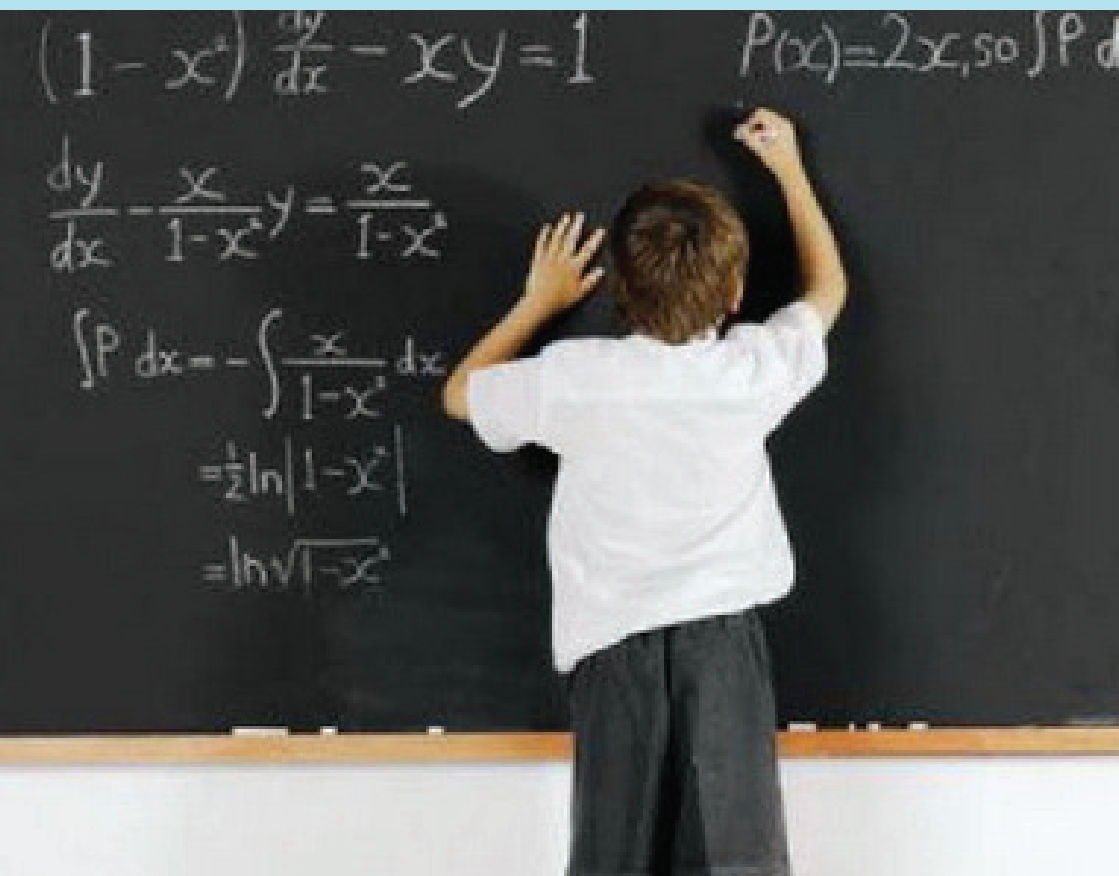
5) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับผู้นำของครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามแผนพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาในทุกระดับของสังคม

2.5 บทบาทของการมีส่วนร่วม โรงเรียนโดยผู้บริหารและบุคลากรครูจะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ ร่วมปฏิบัติ ฯลฯ เพื่อพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงแก้ไขนักเรียนให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ โดยทั่วไปบทบาทการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นในรูปแบบขององค์คณะบุคคล ได้แก่

- 1) กรรมการสถานศึกษา
- 2) สมาคมผู้ปกครองและครู
- 3) สมาคมศิษย์เก่า
- 4) เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน
- 5) เครือข่ายผู้นำชุมชน
- 6) กรรมการนักเรียน

ฯลฯ

3. กระบวนการจัดการ (Process) หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยทั่วไปกำหนดไว้ 3 ปี ในแต่ละระดับ โดยการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด และตรวจสอบคุณภาพการจัดการตามมาตรฐานตัวชี้วัดตลอดเวลา

4. ผลผลิต (Output) คือ ผลผลิตจากการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร ระยะเวลา 3 ปี ซึ่งถือว่าเป็นประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ได้แก่

4.1 จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาในแต่ละหลักสูตร (ม. 3 หรือ ม. 6) โดยทั่วไปจะต้องสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียนที่เริ่มต้นในปัจจัยนำเข้า (Input)

4.2 ระดับผลการเรียนตลอดหลักสูตร (GPA)

4.3 ระดับผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชา (GPAX)

5. ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ โดยมีเป้าประสงค์ (Goals) เป็นตัวตรวจสอบ กล่าวคือ ผลลัพธ์ที่ได้จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วย ในที่นี้ได้แก่

5.1 คุณลักษณะของนักเรียนที่จบในแต่ละหลักสูตร

5.2 ผลการวัดหรือตรวจสอบระดับชาติ ได้แก่ NT และ O-net

5.3 ผลการสอบเข้าระดับอุดมศึกษา ได้แก่ GAT , PAT , A-net เป็นต้น

5.4 ผลการแข่งขันระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ เช่น ผลการแข่งขันโอลิมปิก

5.5 ผลการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

6. ผลสัมฤทธิ์ เป็นการวัดผลการปฏิบัติงานที่อาศัยตัวชี้วัดเป็นตัวสะท้อนให้ออกมาเป็นรูปธรรม คือ เป็นผลรวมของผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการ ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดการในโรงเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการมัธยมศึกษา

การจัดการมัธยมศึกษา จะต้องให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงรูปธรรม ดังต่อไปนี้

1. จำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตร (Output) จะต้องมีความใกล้เคียง / หรือเท่ากับ จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าเรียน (Input) ในหลักสูตร
2. ผลการเรียนสะสม (GPA) และผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชา (GPAX) ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
3. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามหลักสูตร
4. มีผลงานนักเรียนเป็นที่ปรากฏในเวทีต่าง ๆ
5. มีผลการสอบ NT , O-net , A-net ฯลฯ และผลการสอบเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้น

มาตรการสู่ความสำเร็จ

1. พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีการประเมินทั้ง 3 ส่วน คือ

K (Knowledge) องค์ความรู้ = 60 %

P (Process) กระบวนการเรียนรู้ = 30 %

A (Attitude) เจตคติ = 10 %

โดยใช้กระบวนการ Cooperative Learning คือ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และร่วมปฏิบัติการ

2. พัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่รับผิดชอบ ด้วยการส่งเสริมระบบการประเมินองค์ความรู้ของครูอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง 6 ระดับ คือ

- 1) ระดับ ความรู้ ความจำ
- 2) ระดับ ความรู้ ความเข้าใจ
- 3) ระดับ การนำความรู้ไปใช้
- 4) ระดับ ความรู้ในการวิเคราะห์
- 5) ระดับ ความรู้ในการสังเคราะห์
- 6) ระดับ ความรู้ในการประเมินค่า

BULB

Thoughts

Brain

3. ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร โดยใช้เทคนิคเพื่อนร่วมเดินทาง (Pair Technique) ตามมาตรการทางสังคม (Social Sanction) คือหาโรงเรียนขนาดเดียวกันทำข้อตกลงในการพัฒนาร่วมกัน และสร้างทีมนิเทศ โดยการแลกเปลี่ยนโรงเรียนนิเทศครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ

4. พัฒนาทีมงานผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าระดับ ให้มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องของการนิเทศ กำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์

5. ส่งเสริมระบบการประเมินภายใน (SSR = Self-Assessment Report) อย่างเข้มข้น และต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

จากสิ่งที่กล่าวมาแล้ว ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาที่มีต่อการสร้างและการพัฒนาคน การแข่งขัน การสร้างคุณภาพ ความเชื่อมั่นของประชาชน และการจัดสรรงบประมาณของรัฐแล้ว คุณภาพการศึกษายังมีความสำคัญต่อความเป็นนานาชาติหรือความเป็นสากล อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา หรือการรับรองวิทยฐานะที่มีการดำเนินการในหลายๆ ประเทศ

เอกสารอ้างอิง

Armstrong, Thomas. **Multiple Intelligences in the Classroom** 3rd ed. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development, 2009.

Gardner, Howard. **Changing Minds**. The art and science of changing our own and other people's minds. Boston MA.: Harvard Business School Press. 2006.

Owlia, M.S., & Aspiwall, E.M. (1996). A framework for the dimensions of quality in Higher Education. **Quality Assurance in Education**. 4 (2) : 12-20 ; 1996.

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมส่ง
บทความวิชาการด้านการศึกษามาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ
ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์
(บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น)
พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ตึก สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300

วารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้
ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนา
คุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะ
ของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการ
วารสารวิชาการ

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสมเกียรติ ขอบผล)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายเสน่ห์ ขาวโต)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายกมล รอดคล้าย)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสาววิณา อัครธรรม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

นางสาวพจนิษฐ์ เจนพนัส

นางสาวอุษณีย์ วัฒนพันธ์

นางศกุนตลา สุขสมัย

นางสาวพนิดา บัวมณี

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

“ถ้ามีใครสักคนรับฟัง ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ
หรือพยายามทำความเข้าใจผู้ที่กำลังรู้สึกโดดเดี่ยว
นั่นคือจุดเริ่มต้นของสิ่งดีๆ มากมาย”

ลอเรตตา เกอร์ชาติส

ที่มา : คู่มือการอบรม “7 อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงสำหรับหน่วยงานภาครัฐ” บริษัท แพคริม